

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра економіки праці та менеджменту

«До захисту в ЕК»

«До захисту допущено»

Директор інституту (декан факультету)

Завідувач кафедри

_____
(підпис) Шеремет О.О.
(прізвище та ініціали)

_____
(підпис) Березянюк Т.В.
(прізвище та ініціали)

«__» _____ 2021 р.

«__» _____ 2021 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА
зі спеціальності 073 «Менеджмент»
освітньо-професійної програми «Менеджмент»
на тему: «Підвищення інвестиційної привабливості підприємства»

Виконав: здобувач 4 курсу, групи 5

Фрунзе Юлія Сергіївна
(прізвище та ініціали)

_____
(підпис)

Керівник: д. е. н., проф. Галиця Ігор Олександрович
(прізвище та ініціали)

_____
(підпис)

Рецензент _____
(прізвище та ініціали)

_____
(підпис)

Засвідчую, що в цій кваліфікаційній
роботі немає запозичень із праць
інших авторів без відповідних
посилань.

Здобувач _____
(підпис)

Київ – 2021 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра економіки праці та менеджменту

Освітній ступінь бакалавр

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма «Менеджмент»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри економіки праці та менеджменту

_____ Т.В. Березяню
«27» січня 2021 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Фрунзе Юлії Сергіївні

1. Тема роботи Підвищення інвестиційної привабливості підприємства
керівник роботи : Галиця Ігор Олександрович .,к.е.н.,доцент
затверджені наказом закладу вищої освіти від 27.01.2021 р. № 50-КС.
2. Строк подання здобувачем роботи 24 травня 2021 р.
3. Вихідні дані до роботи Законодавчі та нормативні акти, аналітичні та статистичні матеріали стосовно теми проекту, бухгалтерська, статистична звітність та аналітичні матеріали ТОВ «Villa Milk»
4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)
Розділ 1. Теоретико-методичні засади формування і підвищення інвестиційної привабливості підприємства
Розділ 2. Дослідження діяльності та аналіз інвестиційної привабливості ТОВ «Villa Milk»
Розділ 3. Розроблення шляхів ,щодо підвищення інвестиційної привабливості на ТОВ «Villa Milk»
5. Перелік графічного матеріалу: Результати дослідження знайшли відображення в 11 рисунках та 30 таблицях ілюстративного матеріал

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 27 січня 2021 року**КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН**

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Збір та вивчення джерел інформації для написання кваліфікаційної роботи. Складання бібліографії наукових джерел	29.01.2021 р.	
2	Розроблення та затвердження плану роботи керівником кваліфікаційної роботи і керівником проектної групи	05.02.2021 р.	
3	Робота над вступом до кваліфікаційної роботи	10.02.2021 р.	
4	Підготовка першого розділу, висновків до нього та подання його керівнику	09.03.2021 р.	
5	Підготовка другого розділу, висновків до нього та подання його керівнику	05.04.2021 р.	
6	Підготовка третього розділу, висновків до нього та подання його керівнику	26.04.2021 р.	
7	Підготовка висновків до роботи та подання його керівнику	04.05.2021 р.	
8	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника	12.05.2021 р.	
9	Остаточне оформлення роботи. Формування проекту доповіді, ілюстративного матеріалу. Погодження з керівником кваліфікаційної роботи	14.05.2021 р.	
10	Подання завершеної роботи на розгляд комісії з попередньо-го захисту	17.05.2021 р.	
11	Подання завершеної роботи на розгляд завідувачу кафедри та подача електронного варіанту роботи для перевірки на плагіат	24.05.2021 р.	
12	Захист кваліфікаційної роботи	Згідно графіку захисту	

Здобувач

(підпис)

Ю.С. Фрунзе

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

І.О.Галиця

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

У випускній роботі розглянуто і узагальнено існуючі теоретико – методичні засади інвестиційної привабливості на підприємстві. В роботі описано сутність інвестиційної діяльності на підприємстві , її завдання та цілі. Для оцінки доцільності запропонованого заходу було визначено сучасний рівень розвитку ТОВ «Villa Milk» та охарактеризовано систему управління інвестиційною діяльністю .

На основі дослідження результатів інвестиційної діяльності та привабливості ТОВ «Villa Milk» було розроблено пропозиції щодо установку мікропроцесора, що дозволить автоматизувати процес подачі сироватки до ванн де дозріває сирне зерно для виготовлення «Бринзи». Це послугує поштовхом для підвищення обсягів реалізованої продукції , та прибутку .Проведені розрахунки свідчать, що запропонований проект є прибутковим та в подальшому його впровадження на підприємстві є можливим .

Випускна робота складена на 102 сторінках (без урахування додатків), містить 32 таблиць, 15 рисунків.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність , інвестиційна привабливість.

ANNOTATION

In the final work the existing theoretical and methodical bases of investment attractiveness at the enterprise are considered and generalized. The paper describes the essence of investment activity at the enterprise, its tasks and goals. To assess the feasibility of the proposed measure, the current level of development of Villa Milk was determined and the investment management system was characterized. Based on the study of investment results and the attractiveness of Villa Milk, proposals were developed for the installation of a microprocessor that will automate the process of feeding whey to the baths where the cheese grains for the production of "Brynza". This serves as an impetus to increase sales and profits.

The calculations show that the proposed project is profitable and further its implementation at the enterprise is possible.

The final work is composed of 120 pages (excluding appendices), contains 32 tables, 15 figures.

Key words: investments, investment activity, investment attractiveness.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ І ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ...	9
1.1. Сутність поняття «інвестиції» та «інвестиційна привабливість», та їх значення в діяльності підприємства.....	9
1.2. Методичні основи щодо формування та оцінки інвестиційної привабливості підприємства	22
Висновки до розділу 1.....	31
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТА АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТОВ «VILLA MILK»	33
2.1. Загальна характеристика діяльності суб'єкта господарювання	33
2.2. Аналіз фінансово-економічної діяльності ТОВ «Villa Milk».....	44
2.3. Оцінка інвестиційної привабливості ТОВ «Villa Milk».....	59
Висновки до розділу 2.....	68
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБЛЕННЯ ШЛЯХІВ ,ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ НА ТОВ «VILLA MILK».....	71
3.1. Прийняття управлінського рішення щодо напрямків та резервів підвищення інвестиційної привабливості підприємства.....	71
3.2. Обґрунтування доцільності впровадження обраного заходу.....	85
Висновки до розділу 3.....	92
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	93
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	96
ДОДАТКИ.....	102

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Актуальність теми обумовлена тим, що інвестиційна діяльність є рушійною силою розвитку будь-якої економічної системи - від окремого суб'єкта господарювання до економіки країни й світу в цілому, тому активізація інвестиційної діяльності набуває особливої актуальності. Так, на даному етапі розвитку економіки України на перший план висувається проблема розширення виробничих потужностей підприємств. Одним з напрямів вирішення цього питання є активізація інвестиційної діяльності підприємств. Адже перехід до випуску конкурентоспроможної продукції неможливий без залучення вітчизняних і іноземних інвестиційних ресурсів, які спрямовуються в реальне виробництво, і це взаємопов'язані речі. Надходження інвестиційних ресурсів багато в чому залежить від інвестиційного клімату країни, чинного законодавчо, а також від підприємств як об'єктів інвестування, які несуть персональну відповідальність за свою інвестиційну привабливість, розробляють програми розвитку виробництва та стратегію інвестиційного розвитку.

Для прийняття рішень щодо інвестування того чи іншого проекту необхідною передумовою є оцінка його економічної ефективності та інвестиційної привабливості. Така оцінка є необхідною як для керівництва підприємства, яке здійснюватиме інвестиційний проект, так і для презентації проекту зовнішньому інвестору з метою підтвердження доцільності вкладання коштів в окремий проект.

В науковій літературі достатньо вивчені проблеми інвестування, досліджені їхня економічна природа, місце і роль в ринковій економіці, розробки методів управління інвестиціями і фінансового аналізу інвестиційних проектів.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних основ інвестиційної привабливості на підприємстві та обґрунтування пропозицій щодо підвищення ефективності його діяльності.

Поставлена у роботі мета зумовила вирішення наступних завдань:

- надати сутнісну характеристику понять «інвестиції» та «інвестиційна привабливість»;
- розглянути методичні підходи до формування та оцінки інвестиційної привабливості на підприємстві ;
- здійснити загальну характеристику ТОВ «Villa Milk» ;
- проаналізувати економічну та фінансову діяльність ТОВ «Villa Milk»;
- здійснити оцінку інвестиційної діяльності досліджуваного підприємства;
- надати можливі напрямки і резерви для підвищення інвестиційної привабливості на підприємстві;
- обґрунтувати обраний захід та оцінити його вплив на результати діяльності ТОВ «Villa Milk».

Об'єктом дослідження в роботі є процес оцінки інвестиційної привабливості підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів підвищення інвестиційної діяльності підприємства .
Сферою застосування є ТОВ «Villa Milk» .

Для написання роботи використано такі загальнонаукові *методи дослідження* : абстрактно-логічні, системний аналіз, статистичний аналіз, графічні та табличні методи .

Інформаційною базою написання кваліфікаційної роботи стали наукові праці вітчизняних та закордонних учених у сфері управління інвестиціями та інвестиційною привабливістю ; законодавчі та нормативно-правові документи, що регламентують діяльність підприємств; статистична та фінансова звітність підприємства; періодичні видання; інформаційно-аналітичні матеріали, інтернет-ресурси.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ І ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1.Сутність поняття «інвестиції» та «інвестиційна привабливість», та їх значення в діяльності підприємства

Дослідження інвестиційної сфери економіки завжди перебувало в центрі уваги економічної думки. Це обумовлено тим, що категорія інвестицій є базовим елементом повсякденної господарської діяльності суб'єктів ринку та процесу економічного зростання держав світу. Розглянемо докладніше, в чому полягає суть інвестицій, яка класифікація є загальноприйнятою, які є ознаки інвестицій та інші питання, пов'язані з теоретичними положеннями і основами інвестиційної діяльності.

У науковій літературі існує багато модифікацій визначення поняття "інвестицій", поява яких зумовлена специфікою та традиціями різних економічних шкіл та течій.

Водночас слід зазначити, що поняття «інвестиції» є занадто всебічним, щоб дати йому єдине та вичерпне визначення. У різних розділах економічної науки та різних галузях практичної діяльності його тлумачення має свої особливості[1]. Аналіз різних формулювань суті поняття «інвестиції» наведено в табл.1.1.

Таблиця 1.1

Сутність поняття «інвестиції»

№ п/п	Автор	Визначення
1	2	3
1	З.Боді, А.Кейн , А.Дж.Маркус	Це витрачання в даний час грошових чи інших коштів в очікуванні отримання майбутніх вигод
2	Федоренко В.Г.	Це вкладення капіталу з метою його подальшого збільшення. Приріст капіталу в результаті його інвестування є компенсацією за ризик втрат від інфляції та неодержання процентів від банківських вкладень капіталу

Продовження таблиці 1.1

1	2	3
3	Румянцева Е.Е.	Один з ключових чинників економічного зростання ,довгострокові і короткострокові вкладення капіталу , що складаються з капітальних витрат (капітальних вкладень); витрат, пов'язаних з приростом оборотного капіталу (при розширенні виробництва) або оборотним капіталом в повному об'ємі , необхідним для запуску виробництва (при створенні нових виробництв), а також витрат , необхідних для підготовки інвестиційного проекту
4	Азрилиян А.Н.,Калашникова Е.В., Квардакова О.В.	Грошові кошти , цінні папери , інше майно , у тому числі майнові права, інші права , що мають грошову оцінку , вкладаються в об'єкти підприємницької і (чи) інші діяльності з метою отримання прибутку і (чи) досягнення іншого корисного ефекту
5	Гаврилишин Б.Д., Устенко О.А.	Довготермінові вкладення капіталу в різні сфери та галузі народного господарства всередині країни та за її межами з метою привласнення прибутку
6	Макконнел К.Р., Брю С.Л.	Витрати на виробництво і накопичення засобів виробництва і збільшення матеріальних запасів
7	Закон України «Про інвестиційну діяльність»	Це всі види майнових та інтелектуальних цінностей , що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності , в результаті якої створюються прибуток (доход) або досягається соціальний ефект

Джерело: складено автором на основі [2-8]

Проаналізувавши різні підходи авторів щодо формулювання поняття «інвестиції», можна дати наступне узагальнююче визначення.

Інвестиції – це сукупність витрат (матеріальних і нематеріальних), спрямованих у формі цілеспрямованого вкладу коштів в різні сфери

економіки і галузі діяльності для подальшого отримання прибутку і досягнення певного результату.

Розвиток теорії інвестицій містить у собі кілька етапів[10]:

Перший етап починається з робіт австрійської економічної школи (Г. Бем-Баверк), де інвестиції виступають як категорія обміну задоволення сьогоднішніх потреб на задоволення їх в майбутньому.

Другий етап. У минулому столітті 20-30-х рр., в період становлення теорії фінансів як науки, з'явилися роботи І. Фішера з теорії процентної ставки. Теоретичний підхід оцінки капітальних активів було запропоновано в роботах Ф. Вільямса

Етап 3. В економічній літературі до 1980-х рр. для аналізу процесів соціалістичного виробництва термін «інвестиції» практично не використовувався, його застосовували в перекладних роботах зарубіжних авторів та дослідження в області капіталістичної економіки. У наступний період цей термін мав в науковій сфері більш широке поширення, використовуючись в нормативних правових документах. Все ж здебільшого інвестиції ототожнювались з капітальними вкладками.

Інвестиції пропонувалося розглядати в двох аспектах: як процес відображення руху вартості у відтворенні основних засобів, і як економічна категорія – система економічних відносин, які пов'язані з рухом вартості, що була авансована в основні засоби з моменту мобілізації коштів до моменту їх відшкодування.

У розглянутий період інвестиції трактувалися також як вклади в приріст оборотних коштів, а не тільки в основні засоби. Істотним недоліком підходу є статична характеристика об'єкта аналізу, що пов'язана з виділенням якогось одного елементу інвестицій, витрат або ресурсів, обґрунтуванні пріоритетності окремих стадій обігу коштів – продуктивної або грошової. Це зменшувало можливості дослідження інвестицій як цілісного процесу, де відбувалася послідовна зміна різних форм вартості, реалізувався динамічний зв'язок елементів інвестиційної діяльності: ресурси – витрати – дохід.

Виділяють наступні ознаки інвестицій[9]:

- Терміновість вкладення. Інвестиції вкладаються на певний проміжок часу і протягом часу перебування коштів в об'єкті інвестування, інвестор повинен отримувати обумовлений прибуток.
- Цілеспрямованість вкладення. Інвестор визначає певну галузь або сферу, куди планує вкласти власні кошти. Іншими словами, у капіталу є спрямованість руху в певне русло.
- Ризикованість вкладів. Внесок буде ризиковим в будь-якому випадку, незалежно від об'єкта капіталовкладення. Існують різні інвестиції за рівнем ризику, але у всіх випадках вкладник ризикує засобами в межах свого вкладу.
- Потенційна прибутковість. Головна мета інвестування – це отримання доходів. Це першочергове завдання всіх інвесторів, незалежно від виду інвестицій і наявності інших, непрямих цілей, які може передбачати інвестиційна діяльність.
- Можливість отримання пасивного доходу. Інвестування передбачає визначення потенційно вигідного джерела постійного отримання коштів, які заробляються без безпосередньої участі самого вкладника. Ця ознака є у всіх видах інвестування, починаючи від нерухомості і закінчуючи банківськими вкладками.

Так, інвестиції можуть розглядатися як тимчасово вільні кошти юридичних або фізичних осіб, які призначені для збільшення прибутку власника і спрямовуються саме для реалізації даного завдання. Виходячи з цього визначення, інвестиційними коштами можуть бути грошові кошти, майно або права на нього, ліцензії та об'єкти авторського права, акції, облігації, паї та інші цінні папери, обладнання, технологічні пристрої тощо.

Широке відображення інвестиційна діяльність знайшла в класифікації, яку розробив Бланк І. О. У ній виділено п'ять основних ознак інвестицій[11, с.768]:

– за об'єктами вкладення коштів – реальні та фінансові інвестиції. Реальні інвестиції – це вкладення коштів на придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомості, а також вкладення коштів у нематеріальні активи, які підлягають амортизації. Фінансові інвестиції є вкладеннями коштів у фінансові інструменти;

– за характером участі в інвестуванні – прямі та непрямі інвестиції. Безпосередньо у виробничі фонди з ціллю отримання доходу та участі в управлінні виробництвом здійснюються прямі інвестиції. Вони, як правило, знаходяться у підпорядкуванні досвідчених інвесторів, які здатні на висококваліфікованому рівні оцінити ризики вкладення та очікуваний прибуток від інвестицій. Непрямі чи «портфельні» інвестиції найчастіше здійснюються пасивними інвесторами, які мають на меті отримати невелику частину компанії та відповідно невеликий, проте стабільний прибуток. Таке інвестування здійснюється через посередників, так як не всі інвестори мають достатню кваліфікацію для правильного і ефективного вибору об'єктів інвестування та подальшого управління ними;

– за періодом інвестування – короткострокові, середньострокові і довгострокові інвестиції. Вкладення капіталу на період не більше одного року є короткостроковими, а до трьох років та більше трьох називають середньостроковими і довгостроковими відповідно. Взагалі, за сприятливих умов, інвестиції, як правило, є довгостроковим вкладенням коштів. Але, через недосконалість інвестиційного середовища, високі темпи інфляції, інвестори вкладають свої кошти зазвичай в короткострокові та середньострокові проекти;

– за формами власності інвестиційних ресурсів – приватні, державні, іноземні і спільні вкладення. Вкладення коштів підприємствами недержавної форми власності і громадянами відносять до приватних інвестицій. Державні інвестиції – це вкладення коштів центральними і місцевими органами влади за рахунок бюджетних та позикових коштів, а також державними органами за рахунок власних і позикових коштів. Іноземні інвестиції здійснюються

іноземними громадянами і державами. Під спільними інвестиціями розуміють вкладення коштів, яке здійснюється суб'єктами даної країни й іноземних держав;

– за регіональною ознакою виділяються інвестиції усередині країни і за кордоном. Інвестиції усередині країни – це вкладення коштів у територіальних границях даної країни. Під інвестиціями за кордоном розуміється вкладення коштів в об'єкти, що розміщені за межами територіальних границь даної країни

Західна економічна література надає також і спрощену форму та поділяє інвестиції на:

1. Державні або приватні інвестиції;
2. Внутрішньо- або зовнішньоекономічні;
3. Засновані на фінансовій або інтелектуальній цінності;
4. Виробничі (ті, що використовуються для покупки інвестиційних товарів) і споживчі (для особистого користування);
5. Непрямі (або портфельні) і прямі. Як правило, під прямими інвестиціями маються на увазі капіталовкладення за кордоном[12].

З поняттям «інвестиції» нерозривно пов'язана інвестиційна діяльність. Інвестиційна діяльність для держави – це можливість здійснення технічного і технологічного переозброєння підприємств, збільшення кількості надходження податків до державного бюджету за допомогою оподаткування прибутку з інвестицій, для приватного інвестора – приріст власного капіталу і збільшення доходів[13.,с.448].

Відзначимо, що дане положення виражає цілі інвестування – отримання доходів тим або іншим чином, незалежно від суб'єкта і об'єкта інвестиційної діяльності, а також досягнення необхідного соціального, культурного чи економічного ефекту.

Можна зробити наступний висновок: вся суть інвестицій розкривається через ознаки і цілі інвестування, а самі інвестиції мають безліч різновидів, залежно від ряду взаємозалежних факторів. Інвестиції є основою для

регулярного оновлення та розширення виробничого капіталу. Вони прискорюють науково-технічний прогрес, впливають на поліпшення якості продукції та збалансований розвиток всіх галузей економіки, оскільки відіграють важливу роль не лише для підприємства, а і для країни в цілому.

В умовах ринкової економіки важливим для підприємства є наявність інвестицій, трансформованих відповідно до специфіки і потреб підприємства. Обсяг інвестицій, що можуть бути залучені підприємством, залежить від його інвестиційної привабливості. Тому при залученні інвестицій підприємство може використовувати існуючі методи економічного оцінювання своєї інвестиційної привабливості[14.,с.23].

В умовах загострення ринкової конкуренції оцінка інвестиційної привабливості окремого суб'єкта господарювання є важливим питанням при прийнятті інвестиційного рішення потенційним інвестором. Отже, інвестиційна привабливість є однією з ключових характеристик, яка обумовлює залучення підприємством інвестицій. Перед інвестором завжди стоїть проблема вибору об'єкта інвестування, тобто визначення надійності, прибутковості, інвестиційної привабливості різноманітних підприємств, як потенційних об'єктів[14.,с.26].

Ступінь інвестиційної привабливості підприємства є індикатором, значення якого дозволяють зробити висновки потенційним інвесторам про необхідність і доцільність вкладення фінансових засобів саме в даний об'єкт. В економічній літературі до сьогодні не вироблений єдиний підхід до визначення сутності поняття «інвестиційна привабливість» і її взаємозв'язків з конкурентоспроможністю підприємства та його сталим розвитком. Сутність цього поняття і, відповідно, методи розрахунку по-різному трактують вітчизняні і зарубіжні вчені. Тому доцільним є наведення порівняльної характеристики існуючих підходів до тлумачення поняття «інвестиційна привабливість підприємств» (табл.1.2).

Сутність інвестиційної привабливості

№ п/п	Автор	Визначення
1	2	3
1	А.А. Агеєнко	Інвестиційна привабливість підприємства залежить від сукупності економічних, організаційних, соціальних, правових і політичних передумов, на основі яких визначається доцільність інвестування у певне підприємство.
2	І.М. Боярко	Інвестиційна привабливість підприємства розглядається як якісна характеристика можливості здійснення інвестиційного потенціалу певного підприємства.
3	О.В. Носова	Розглядає інвестиційну привабливість як комплексну характеристику підприємства та промислового потенціалу певного регіону, де це підприємство здійснює свою діяльність
4	О.В. Пирог	Під час визначення інвестиційної привабливості підприємства пропонує здійснювати порівняльний аналіз цього підприємства з іншими потенційними об'єктами інвестування.
5	Г.В. Строкович	Тлумачить інвестиційну привабливість підприємства з позицій системного аналізу (сукупність чинників, що впливають на фінансово-господарський стан підприємства) та економіко-математичних методів (комплекс показників, що виражають ефективність роботи підприємства).
6	О.П. Коюда	Визначає інвестиційну привабливості на основі управлінської і фінансово-господарської діяльності підприємства, а також з позиції можливостей залучення ним інвестицій.
7	Н.С. Краснокутська	Оцінює інвестиційну привабливість підприємства на основі комплексу економіко-психологічних характеристик цього підприємства.

Джерело: складено автором на основі [12-18]

Проаналізувавши різні підходи авторів щодо формулювання поняття «інвестиційна привабливість», можемо надати узагальнююче визначення.

Інвестиційна привабливість – це відносне поняття, що відображає думку певної групи інвесторів відносно співвідношення рівня ризику, рівня прибутковості та вартості фінансових ресурсів в тій або іншій державі, регіоні або галузі. З іншого боку, це сукупність деяких об'єктивних ознак, властивостей, засобів, можливостей економічної системи, яка обумовлює потенційний платіжний попит на інвестиції.

Варто також зазначити, що інвестиційну привабливість підприємства не можна виділити окремою та сталою величиною, яка прорахована математично, але потенційні інвестори повинні мати змогу оцінки та порівняння між собою інвестиційних об'єктів[15.,с.121].

Якщо інвестиційну привабливість підприємства розглядати в якості показника, який характеризує можливість генерування максимального прибутку, її оцінку необхідно проводити на підставі аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства[15.,с.123].

Якщо інвестиційну привабливість підприємства ототожнювати з інвестиційним ризиком, який визначає вірогідність фінансових втрат інвестора, то для її визначення необхідна якісна та кількісна оцінка фінансового ризику та вірогідності банкрутства підприємства.

Крім того, інвестиційну привабливість можливо оцінити на підставі порівняльного аналізу, зіставляючи підприємства однієї сфери економічної діяльності, різних сфер економічної діяльності або держави. На нашу думку доцільно і найбільш обширною оцінкою, особливо для промислових підприємств - є аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства. Саме показники фінансового стану суб'єкта господарювання дозволяють порівнювати між собою різні підприємства за ступенем привабливості для зовнішніх інвесторів[16.,с.86].

За спрямованістю інвестиційна діяльність підприємства поділяється на внутрішню та зовнішню (рис. 1.1).

Рис.1.1.Напрями інвестиційної діяльності підприємства [17]

Здійснення інвестицій є однією з найважливіших умов реалізації стратегічних завдань розвитку та ефективної діяльності підприємства. У забезпеченні ефективності підприємства інвестиції виконують таку роль[17]:

- джерело формування виробничого потенціалу підприємства;
- механізм реалізації стратегічних цілей економічного розвитку;
- механізм оптимізації структури активів;
- чинник формування довгострокової структури капіталу;
- умова забезпечення зростання ринкової вартості підприємства;
- інструмент реалізації інноваційної політики.

Під час дослідження інвестиційної привабливості підприємства важливе місце належить розгляду факторів, що на неї впливають. Різні автори виділяють різні фактори впливу на рівень інвестиційної привабливості підприємства. До факторів загальної дії відносяться[18.,с.91]:

- соціально-економічні (загальний розвиток галузей економіки; розвиток фінансово-кредитної системи; функціонування фондового ринку; рівень інфляції).
- політичні (політична ситуація в країні; нормативно-правова база в галузі інвестування)

Вчені пропонують всі фактори згрупувати в дві групи: фактори опосередкованого впливу та фактори безпосереднього впливу на інвестиційну привабливість підприємства.

До першої групи факторів відносяться ті, що не піддаються впливу окремого підприємства, тобто на них можна впливати тільки на державному рівні (зовнішні фактори).

До другої ж групи відносяться фактори, на які підприємство може впливати та змінювати їх показники, характеристики тощо (внутрішні). Перелік даних факторів, які різною мірою впливають на інвестиційну привабливість підприємств, подано в табл. 1.3.

Таблиця 1.3.

Фактори впливу на інвестиційну привабливість

Зовнішні фактори	Внутрішні фактори
1	2
1. Галузева приналежність	1. Виробнича програма
2. Географічне розташування	2. Маркетингова діяльність
3. Наявність та доступність природних ресурсів	3. Управлінський облік та контролінг
4. Екологічна ситуація	5. Кадровий потенціал
5. Культура та освіта населення	6. Юридична діяльність
6. Економічна стабільність	7. Виробничі технології
7. Соціально-політична стабільність	8. Стратегія розвитку
8. Інформаційне поле	9. Унікальність
9. Пільги для інвесторів	10. Тривалість інвестиційної програми
10. Темп інфляції	11. Стан майна та фінансових ресурсів
11. Можливість експорту	12. Витрати
12. Конкуренція в галузі	13. Структура капіталу

Джерело: [19]

Проаналізувавши таблицю, на нашу думку, для підприємства важливішими є внутрішні фактори, або фактори безпосереднього впливу, оскільки саме завдяки ним воно здатне самотійно впливати на свою інвестиційну привабливість.

Своєю чергою, серед внутрішніх факторів найбільшу питому вагу займають такі фактори, як: кадровий потенціал, тривалість інвестиційної програми, стан майна та фінансових ресурсів, розмір витрат.

Підприємствам необхідно вміти аналізувати зовнішні фактори та ризики, визначати основні причини їх формування для того, щоб покращити рівень інвестиційної привабливості.

У той же час, на мотивацію інвестора також впливають різні фактори - політичні, економічні, виробничі, конкурентні, маркетингові, екологічні та інші фактори. При цьому, кожен інвестор обирає для себе найбільш значимі фактори та оцінює вибране підприємство в залежності від своїх цілей, на основі чого надалі приймає рішення доцільності вкладень інвестиційних ресурсів в об'єкт інвестування. Взагалі, зовнішнє середовище підприємства являє собою сукупність взаємопов'язаних факторів, які впливають на його діяльність, ефективність і конкурентоспроможність та знаходяться за межами підприємства. Інвестори при аналізі об'єкта інвестування будуть аналізувати зовнішні та внутрішні фактори та ризики, які виникають під час фінансової діяльності суб'єкта господарювання [20].

До основних внутрішніх ризиків відносяться наступні: інвестиційні (портфельні, процентні, кредитні, дивідендні), бізнес-процесів (ліквідності, прибутковості, оборотності, фінансової стійкості), інші (структурний, ризик невикористаних можливостей, емісійний). Внутрішні ризики можна контролювати, моніторити та оптимізувати. До зовнішніх фінансових ризиків відносяться інфляційні, дефляційні, валютні, депозитні та податкові ризики[21].

Підприємства не можуть впливати на виникнення та ліквідацію зовнішніх ризиків. Зовнішні ризики впливають на різні підприємства однаково. Але, винятками є великі підприємства, монополісти, у яких є достатньо ресурсів для закріплення власних інтересів в управлінських рішеннях. Таким чином, підприємствам необхідно навчитися аналізувати зовнішні та внутрішні фактори та ризики, дослідити основні причини їх

формування для того, щоб покращити їхню інвестиційну привабливість. Підприємства повинні розробити власні методики оцінки ризиків, механізми та алгоритми управління ризиками, щоб запобігти потенційним втратам та не погіршити їх фінансовий стан.

На нашу думку необхідно виділити певні складові інвестиційної привабливості підприємства, що представлені на рис. 1.2.

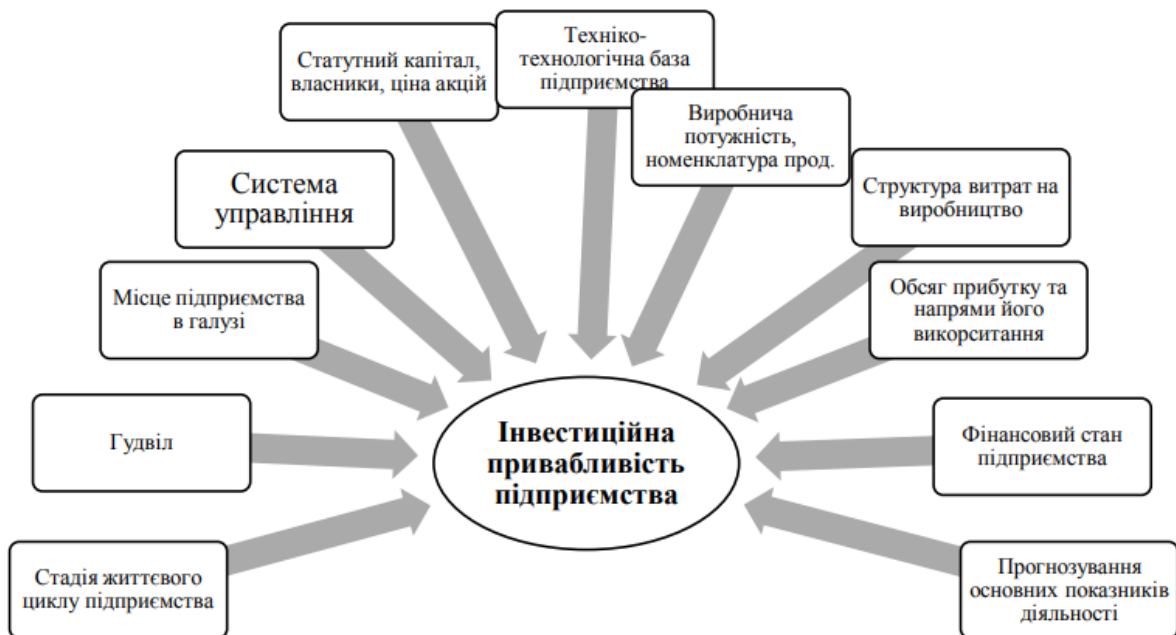

Рис.1.2. . Складові інвестиційної привабливості підприємства[22]

До основних складових інвестиційної привабливості, окрім загально прийнятих, віднесено стадію життєвого циклу підприємства, внутрішньо генерований гудвіл, прогноз основних показників діяльності підприємства. Варто відзначити, що така класифікація дозволяє узагальнено оцінити інвестиційну привабливість підприємства на початковому етапі та не враховує конкретизованих та адаптованих для окремого підприємства чинників, які впливають на прийняття інвестором рішення щодо інвестування.

Визначивши фактори та складові, що впливають на формування інвестиційної привабливості, можна зробити висновок про більш уразливі

сторони підприємства і, як наслідок, провести більш об'єктивне та повне її оцінювання.

1.2.Методичні основи щодо формування та оцінки інвестиційної привабливості підприємства

Визначення інвестиційної привабливості підприємства, як можливого об'єкта інвестування, здійснюється інвесторами в процесі визначення доцільності капітальних вкладень, порівняння альтернативних об'єктів, вирахування потенційного об'єму прибутку та ступеня ризику для своїх вкладень. Таку можливість інвестори мають завдяки використанню поширених методик та методів оцінки показників, що суттєво впливають на прийняття рішення щодо інвестування[23].

В Україні в основі методики визначення інвестиційної привабливості підприємства використовується Положення «Про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації [24].

Узагальнення та аналіз різнобічних підходів учених до оцінки інвестиційної привабливості підприємства дозволяє нам показати послідовність оцінки інвестиційної привабливості підприємства (рис. 1.3).

Рис.1.3. Послідовність оцінки інвестиційної привабливості підприємства[22]

Розглянемо деякі стадії оцінки інвестиційної привабливості підприємства більш детально.

Збір та опрацювання загальної інформації про підприємство. Потрібно звернути увагу на: форму власності, місцезнаходження, вид діяльності підприємства, стан основних фондів, рівень технології та техніки, використання інновацій, якість продукції (у тому числі відповідність міжнародним стандартам), конкурентне середовище, структуру управління підприємством, рівень менеджменту, кредитну історію підприємства[25.,с.358].

Збір та опрацювання загальної інформації про підприємство дадуть змогу зрозуміти інвестору, що являє собою підприємство, чим воно займається, чи є привабливим для нього вкладання коштів в такий вид бізнесу.

Визначення стадії життєвого циклу підприємства. Здійснюється за допомогою проведення аналізу динаміки ряду показників: чистий дохід від реалізованої продукції, загальна сума активів, обсяги власного капіталу, суми прибутку. Найвищі темпи зростання перерахованих показників характерні для стадії «юність» та «рання зрілість». Стабілізація показників – для стадії «остаточна зрілість», а зниження – для стадії «старіння». На стадіях зростання та стабільності підприємство є привабливим об'єктом інвестування. Технічне переозброєння, реконструкція, модернізація та ін., конкурентоспроможність підприємства, зростання обсягів інвестиційних ресурсів забезпечують привабливість об'єкта інвестування. На останніх двох стадіях («остаточної зрілості» та «старіння») підприємство практично втрачає свою інвестиційну привабливість, тому що всі свої потенційні можливості воно використало і потребує кардинальних змін. Інвестиційно-привабливими вважаються підприємства, що знаходяться в процесі розвитку, коли в них збільшуються обсяги продажу, рівень використання виробничих потужностей та покращуються інші показники їх діяльності. На стадіях «остаточної зрілості» та «старіння» інвестиції вважаються недоцільними, за

винятком тих випадків, коли продукція підприємства має досить високі маркетингові перспективи, обсяг інвестицій у технічне переоснащення невеликий і вкладені кошти можуть повернутися інвестору в найкоротший термін (до 2 років). Якщо передбачається перепрофілювання, диверсифікація або реструктуризація підприємства, то інвестування доцільне і на стадії «старіння». Ці заходи дозволяють економити практично всі види ресурсів, збільшити обсяги продажу за рахунок розширення номенклатури (асортименту) порівняно з новим будівництвом[23].

До основних методів оцінки інвестиційної привабливості підприємства належать[26]:

1. Методи, що ґрунтуються на оцінці ефективності господарської, інвестиційної і фінансової діяльності:

- методи розрахунку фінансової ефективності окремих інвестиційних проектів в умовах непевності, ризику, обмеженості фінансових ресурсів;
- методи, що ґрунтуються на аналізі не фінансових показників;
- методика на основі фінансових показників.

2. Методи, що передбачають розрахунок інтегрального показника, що характеризує діяльність підприємства:

- інтеграція фінансових і не фінансових показників;
- методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості;
- об'єктний аналіз.

Найбільш широко використовують саме методику інтегральної оцінки інвестиційної привабливості. Суть даної методики полягає у тому, щоб поєднати у кінцевому одному показнику різні чинники, які відрізняються за назвою, одиницею виміру, вагомістю тощо. Інтегральний показник пропонується розраховувати на основі показників майнового стану, фінансової стійкості, ліквідності, прибутковості й ділової активності підприємства, скорегувавши дані показники та коефіцієнти на вагові коефіцієнти, що показують ступінь впливу зовнішніх факторів та ризиків на кінцевий результат [27].

Інтегральний показник майнового стану включає розрахунок таких показників: фондівдача, фондомісткість, фондоозброєність, коефіцієнтів зносу, придатності, оновлення, вибуття, приросту основних засобів, рентабельність основних засобів, частка основних засобів у майні підприємства[28.,с.230].

Інтегральний показник фінансової стійкості включає в себе: коефіцієнт фінансової незалежності, коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт фінансової стійкості, коефіцієнт фінансового ризику, коефіцієнт маневреності власного капіталу, коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу, коефіцієнт довгострокового залучення капіталу.

Інтегральний показник прибутковості підприємства поєднує в собі такі часткові показники, як рентабельність власного капіталу, рентабельність позикового капіталу, чиста рентабельність активів, економічна рентабельність активів, валова рентабельність продажу, чиста рентабельність продажу, операційна рентабельність продажу, рентабельність продукції, рентабельність виробництва, рентабельність фінансових інвестицій, рентабельність реальних інвестицій підприємства[29.,с.427].

Інтегральний показник ділової активності підприємства охоплює: коефіцієнт оборотності оборотних активів, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, коефіцієнт оборотності запасів, коефіцієнт оборотності виробничих запасів, коефіцієнт оборотності власного капіталу, коефіцієнт оборотності позикового капіталу, тривалість операційного циклу, тривалість фінансово-експлуатаційного циклу.

Інтегральний показник ліквідності активів включає такі показники: коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт загальної ліквідності, частка абсолютно ліквідних активів у складі майна підприємства, частка швидко ліквідних активів у майні підприємства, частка повільно ліквідних активів у майні підприємства, частка важколіквідних активів у майні підприємства[30].

Інтегральний показник ринкової активності інвестованого об'єкта визначається на підставі таких показників: частка обсягів виробництва підприємства в загальному обсязі виробництва в регіоні, частка обсягів виробництва підприємства в загальному обсязі виробництва галузі, відношення обсягу виробництва продукції до чисельності працюючих на підприємстві, відношення обсягу реалізації до чисельності населення в регіоні, частка підприємства на товарному ринку регіону (країни), частка експорту в загальному обсязі реалізації підприємства; дольова участь підприємства в загальному експорті товарів, робіт, послуг регіону (країни), частка вартості імпортованих товарно-матеріальних цінностей в загальному обсязі придбаних товарно-матеріальних цінностей, частка працюючих на підприємстві в загальному обсязі працездатного населення регіону[25].

Варто зауважити, що інтегральний метод недосконалий, його недоліки проявляються у: можливості вибору неповної сукупності фінансових показників, або у їх помилковому виборі; вірогідності суб'єктивізму при визначенні питомої ваги фінансових показників; складності при визначенні оптимальних або нормованих значень показників; відсутності стандартизованих значень інтегрального показника. Наведені недоліки не критичні, адже вони згладжуються комплексністю та всестороннім аналізом фінансового стану підприємства при оцінюванні його інвестиційної привабливості

3. Методи та моделі оцінки ймовірності банкрутства підприємства (моделі Альтмана, Таффлера, Ліса, Спрінгейта, Бівера, Терещенка і тд.).

Для своєчасного визначення формування незадовільної структури балансу в прибутково працюючого підприємства, здатної в перспективі привести до появи ознак поточної, критичної, а потім і зверх критичної неплатоспроможності, необхідно проводити систематичний експрес-аналіз фінансового стану підприємства. Це дозволить здійснити попереджувальні заходи, спрямовані на запобігання банкрутства. Такий аналіз проводиться за допомогою коефіцієнта Бівера, що розраховується в такий спосіб:

$$Кб = \frac{ЧП+А}{ДЗ+ПЗ} \quad (1.1)$$

,де ЧП – чистий прибуток; А – амортизація; ДЗ – довгострокові зобов'язання; ПЗ – поточні зобов'язання.

Ознакою формування незадовільної структури балансу є таке фінансове положення підприємства, у якого впродовж тривалого часу (1,5 - 2 року) коефіцієнт Бівера не перевищує 0,2, що відбиває небажане скорочення частини прибутку, що направляється на розвиток виробництва. Така тенденція зрештою призводить до незадовільної структури балансу, якщо підприємство починає працювати у борг і його коефіцієнт забезпечення власними засобами стає менше 0,1 [22]. Відповідно до міжнародних стандартів значення коефіцієнта Бівера перебуває в інтервалі 0,17-0,4.

Показником інтегральної оцінки ймовірності банкрутства є модель Терещенка (2003 р.), яка має такий вигляд:

$$ІБ = 1,04 * \frac{ОА}{ПЗ} + 0,75 \frac{ВК}{А} + 0,15 \frac{ЧД}{СА} + 0,42 \frac{ОП}{ЧД} + 1,8 \frac{ЧП}{СА} - 0,063 * \frac{ЧД}{СЗК} - 2,16 \quad (1.2)$$

, де ІБ – інтегрований показник банкрутства; ОА – оборотні активи; ПЗ – поточні зобов'язання; ВК – власний капітал; А – активи; ЧД – чистий дохід; СА – середньорічна вартість активів; ОП – операційний прибуток; ЧД – чистий дохід; ЧП – чистий прибуток; СЗК – середньорічна сума залученого капіталу.

Нормативні значення:

- ІБ < (-0,55) – фінансовий стан підприємства незадовільний (перебуває у фінансовій кризі, або під загрозою кризи);
- ІБ ≥ (-0,55) – однозначний висновок щодо діяльності фінансового стану зробити не можна, потрібно провести додатковий аналіз;
- ІБ > 0,55 – фінансовий стан підприємства є задовільним.

Основними перевагами даних методик є: можливість використання на

українських підприємствах; простота інтерпретації показників; дистанційна оцінка. До основних недоліків слід віднести те, що методики не враховують : якісні показники діяльності підприємства; макроекономічні чинники; особливості діяльності підприємства[22].

Для узагальнення результатів по інвестиційній привабливості підприємства та розроблення висновків доцільно звернути увагу на найбільш важливі показники діяльності підприємства (табл.1.4) та порівняти отримані значення показників з бажаними, або оптимальними.

Таблиця 1.4

Найбільш важливі показники діяльності підприємства

Група показників	Показники у групах	Норматив
1	2	3
Майновий стан	Коефіцієнт зносу основних засобів	min
	Коефіцієнт оновлення основних засобів	max
Ліквідність	Коефіцієнт вибуття основних засобів	$K_v < K_o$
	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0.2-0.35
	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0.7-2
	Коефіцієнт поточної ліквідності	1-2.5
Фінансова стійкість	Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	>0.1
	Коефіцієнт фінансової стабільності	0.65-1.0
Ділова активність	Коефіцієнт фінансової незалежності	>0.5
	Коефіцієнт оборненості готової продукції	max
	Коефіцієнт оборненості дебіторської заборгованості	max
	Коефіцієнт оборненості кредиторської заборгованості	max
Прибутковість	Коефіцієнт оборненості власного капіталу	max
	Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності	max
	Рентабельність власного капіталу	max
	Рентабельність виробничих фондів (загальна рентабельність)	max
	Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком	max

Джерело:[21]

Також можна конкретизувати методику оцінки фінансової стійкості підприємства шляхом акцентування уваги на деяких показниках, взятих в динаміці, а саме:

- зростання виручки підприємства і порівняння темпів її зростання з темпами зростання валового, операційного та чистого прибутку підприємства;
- величина власних коштів і порівняння її з величиною та динамікою позикових коштів підприємства (дослідження також співвідношення цих показників за періодами);
- рентабельність капіталу і рентабельність продажів підприємства.

Крім того, обов'язковим етапом оцінки інвестиційної привабливості підприємства має бути етап прогнозування основних показників, що дозволять оцінити ступінь сприйнятливості підприємства до проектної діяльності і інноваційно-інвестиційного розвитку.

При аналізі інвестиційної привабливості підприємства слід пам'ятати, що вона перебуває під впливом таких чинників, що не мають вартісної оцінки (неформалізованих чинників): політичні і загальноекономічні зміни, реорганізація галузі, зміна форми власності, діловий імідж керівництва підприємства та ін. Напрями аналізу інвестиційної привабливості підприємства і, відповідно, методика такого аналізу залежать від цілей, що стоять перед інвестором.

Оцінка інвестиційної привабливості може здійснюватися як із позиції результатів аналізу показників фінансового стану підприємства, так і з позиції його виробничих можливостей. Оцінка інвестиційної привабливості з першої позиції є традиційною і широко використовується в інвестиційному менеджменті, з другої — здійснюється в ході об'єктного аналізу.

Комплексна оцінка інвестиційної привабливості повинна відповідати таким критеріям:

- характеризувати інвестиційну привабливість, виходячи з інтересів не лише самого підприємства, а й окремих груп інвесторів;

- з метою отримання більш чіткого уявлення про реальний фінансовий стан об'єкта інвестування, в процесі їх оцінки необхідно використовувати методи фінансового аналізу;

- містити оптимальну кількість критеріїв і показників оцінки, що характеризують окремі складові інвестиційної привабливості підприємства;

- чітко визначати перспективи реалізації інвестиційних проектів для всіх учасників процесу інвестування[31.,с.51].

Для підвищення інвестиційної привабливості та забезпечення економічної безпеки, промислові підприємства можуть вживати таких заходів[31.,с.54]:

1) розробка й реалізація довгострокової стратегії розвитку, що для потенційних інвесторів буде відображенням довгострокових перспектив розвитку суб'єкта господарювання та адекватність менеджменту підприємства умовам здійснення його діяльності;

2) здійснення ефективного бізнес-планування, що враховує всі аспекти здійснення фінансово-інвестиційної діяльності господарюючого суб'єкта та дає можливість потенційному інвестору провести оцінку його вартості, а, отже, оцінку вартості капіталу, вкладеного у нього, і обґрунтування потенціалу розвитку об'єкта інвестування;

3) проведення юридичної експертизи і приведення установчих документів підприємства у відповідність до чинного законодавства, що для потенційних інвесторів являється підтвердженням права власності засновників (акціонерів) на майно (частину майна) господарюючого суб'єкта;

4) створення хорошої кредитної історії підприємства, що для потенційних інвесторів є гарантією наявності досвіду у сфері залучення й освоєння зовнішніх інвестицій, а також своєчасного й повного виконання зобов'язань перед кредиторами й інвесторами-власниками;

5) здійснення заходів щодо реформування (реструктуризації) підприємства, метою яких є приведення діяльності підприємства у

відповідність до змін умов господарювання і розробленої стратегії його розвитку.

Варто зауважити, що інвестиційна привабливість підприємства має множинність підходів трактування багатьма економістами. Встановлено, що вона має розглядатися як економічна категорія з погляду інвестора та з погляду об'єкту інвестування. Саме перетин інтересів потенційних інвесторів та суб'єктів господарювання створює можливість виділення капіталу. Врахування багатоаспектності факторів та умов їх виникнення дозволяють використовувати правильні методики та методи оцінки інвестиційної привабливості підприємства для актуального та детального аналізу суб'єкту господарювання в прийнятті рішень щодо виділення інвестицій.

Висновки до розділу 1

В розділі було розглянуто теоретичні аспекти понять «інвестиції» та «інвестиційна привабливість підприємства». Визначено, що для сучасної глобальної економіки та підприємств, інвестування – це один з найважливіших і потрібніших процесів. Розглянуті головні ознаки інвестицій та наведена класифікація інвестиційної діяльності підприємства. Досліджені фактори, які впливають на інвестиційну привабливість і дозволяють зробити висновки про більш уразливі сторони підприємства та провести об'єктивне, повне оцінювання інвестиційної привабливості.

Також в даному розділі розглянуті методичні основи щодо формування та оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Визначені основні методи, щодо оцінки інвестиційної привабливості, серед них: методи, що ґрунтуються на оцінці ефективності господарської, інвестиційної і фінансової діяльності; методи, що передбачають розрахунок інтегрального показника, що характеризує діяльність підприємства; моделі оцінки ймовірності банкрутства підприємства. Кожен з них має як свої переваги, так і недоліки, а тому досить часто необхідним є застосування системи методів для більш

повної оцінки інвестиційної привабливості того чи іншого підприємства з урахуванням особливостей його господарської діяльності.

Для кращої та більш достовірної оцінки доцільно використовувати комплекс методів, а не лише один. Це дасть нам змогу розглянути проблемні питання з різних сторін та створити декілька варіантів їх вирішення тому, що кожний метод направлений на оцінку лише окремих факторів. Не можливо одним способом оцінити інвестиційну привабливість за всіма критеріями.

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТА АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТОВ «VILLA MILK»

2.1. Загальна характеристика діяльності суб'єкта господарювання

Villa Milk позиціонує себе як підприємство яке займається вирощування худоби та переробкою молочних продуктів . Знаходиться підприємство на вулиці Комарова, будинок 98 , в невеликому селищі Каташин Вінницької області , створене в 2018 році , та вважається мікропідприємством.

Компанія має зареєстровану торгову марку «Villa Milk» та

логотип(рис.2.1).

Рис.2.1. Логотип ТМ ««Villa Milk» [32]

Підприємство містить також власну екоферму , на якій розміщені власні угіддя , худоба та свій молокопереробний комплекс . Це означає , що підприємство мінімумально взаємодіє з постачальниками .

Завод працює на сучасному високотехнологічному обладнанні ізраїльської фірми «Tessa», що дозволяє виробляти всі види молочних продуктів. Під час зведення молокопереробного комплексу ТМ «Villa Milk» були враховані всі стандарти та міжнародні вимоги щодо якості та безпечності виробництва харчових продуктів. Завод має дві зони:

приймальний молочний пункт та зону відвантаження готових молочних продуктів, які розмежовані згідно із санітарними нормами. Приміщення ділиться на побутовий та виробничий сектори, які між собою не пересікаються[32].

Виробничий блок складається з цеху для виробництва молочної продукції, м'яких сирів, термостатних та холодильних камер, складів готової продукції. Підприємство працює за міжнародним стандартом ДСТУ ISO 22000, гарантуючи безпеку харчових продуктів. Молоко не містить домішок, 100 % натуральна сировина[33].

Підприємство працює починаючи з 2018 року, але досить стрімко розвивається. Налічує близько 10 фірмових магазинів по Вінницькій області, та один в столиці який позиціонує себе, як кафе-магазин.

Великою відмінністю компанії є те, що вона пропонує людям екотури. Тобто кожна людина яка втомилася від мегаполісу може відвідати «Кармелюкове Поділля» де підприємство розташувало свій невеличкий готель. В тур входить також і відвідування ферми, спостереження за процесом вироблення продукції. Також гості «Villa Milk» мають змогу продегустувати всю лінійку молочної продукції. На території розташована фірмова крамниця, де є можливість придбати свіжу продукцію. Ціни є досить доступними.

Метою діяльності ТОВ «Villa Milk» є створення унікального молокопереробного заводу, а також як і метою будь-якого підприємства є отримання прибутку. У зв'язку з цим підприємство займається наступними видами фінансово-господарської діяльності:

- заготівля, переробка, виробництво і реалізація молочної продукції;
- реалізація промислових і продовольчих товарів через власну торгову мережу;
- маркетинг, комерційна, посередницька діяльність

- виробництво і реалізація товарів народного споживання.

Ціллю ТОВ «Villa Milk » є задоволення харчових, смакових, естетичних потреб споживачів молочної продукції, пропонуючи якісну продукцію та досить різноманітний асортимент[32] .

На сьогодні у лінійці молочної продукції представлений широкий асортимент , який наведено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Асортимент ТОВ «Вілла Мілк»

<i>Категорія</i>	<i>Назва продукції</i>
Молоко	1.Пастеризоване молоко різної жирності: -2,5% -3,5%
	2.Молоко пряжене
	3.Молоко до кави
	2. Кефір термостатний
	3.Бринза «Класична»
М'який сир	4.М'який сир: - з оливками - з фенугреком -з італійськими травами
	5.Масло вершкове екстра
	6.Сир кисломолочний
Йогурт	7.Йогурт:- звичайний -полуниця -ваніль -персик
	8.Ряжанка термостатна
	9. Сметана

Джерело: розроблено автором на основі [32]

Вся продукція виготовляється з натурального молока без домішок . Сучасне обладнання та відповідні температурні умови забезпечують якість молочної сировини .

Особливість молочних продуктів ТМ «Villa Milk» полягає в тому, що виготовлені вони у термостатний спосіб. А це означає, що процес сквашування і дозрівання кисломолочної продукції відбувається у тій тарі, які ви купуєте у магазині.

Молоко ТМ «Villa Milk» проходить термічну обробку пастеризацією, яка відбувається при температурі 85°C з витримкою 10 хвилин і подальшим охолодженням до температури розливу. За рахунок пастеризації молоко має термін придатності 7 днів[35].

Також асортимент налічує абсолютну новинку на українському ринку молочної продукції, яка не має аналогів - «молоко до кави». Продукт проходить термічну обробку пастеризацією, яка відбувається при температурі 92°C з витримкою 10 хвилин і подальшим охолодженням до температури розливу. «Молоко до кави» містить більшу кількість корисних молочних жирів, багатих на поліненасичені жирні кислоти, а також насичене протеїнами. Адже для виробництва цього продукту використовується сировина тільки від корів, які дають молоко із підвищеним вмістом білка. Через це молоко ТМ «Villa Milk» претендує стати незамінним компонентом до кави, бо дозволяє розкрити насичений смак кавового напою і відчутти усі його вишукані відтінки. «Молоко до кави» має термін придатності 7 днів[35].

Кефір ТМ «Villa Milk» виготовляється термостатним способом. У молоко, після пастеризації, додається закваска, після чого відбувається автоматизований процес розливу у споживчу тару. Потім продукт направляється до термостатної камери, де при температурі роботи закваски з витримкою до 12 годин, відбувається процес сквашування. Утворення згустку відбувається безпосередньо у тій тарі, які ви бачите в магазині[33].

На підприємстві «Villa Milk» також займаються виготовленням бринзи, натурального молочного продукту, який виготовляється з пастеризованого молока за традиційним рецептом. Процес зсідання відбувається завдяки сичужному ферменту та закваскам чистих культур молочнокислих бактерій. Отриманий сир має жирність 45%, м'який кисломолочний смак та ніжну консистенцію, що робить його ідеальною компонентом до салатів та самостійною стравою до сніданку. Його збалансований приємний смак сподобається як дітям, так і дорослим, а висока поживна цінність надасть енергії для вдалого початку дня[34].

Новинкою та улюбленим продуктом споживачів є м'який сир «Каташинський» з фенугреком ТМ «Villa Milk» – це кисломолочний продукт неповторного поєднання ніжного смаку та аромату, якого продукту надає фенугрек. М'який сир виробляється шляхом зсідання, завдяки сичужному ферменту та закваскам чистих культур молочнокислих бактерій. Завдяки натуральному способу виробництва він набуває незрівнянного, в міру солоного, кисломолочного смаку і запаху[32].

Підприємство працює за міжнародним ДСТУ ISO 22000, гарантуючи безпеку харчових продуктів[32]. Молоко не містить домішок, це 100 % натуральна сировина.

Задля того, щоб наглядно побачити яка продукція з асортименту ТОВ «Вілла Мілк» користується більшим попитом у споживачів зобразимо на рисунку 2.2. структуру обсягів продажу молочної продукції на підприємстві.

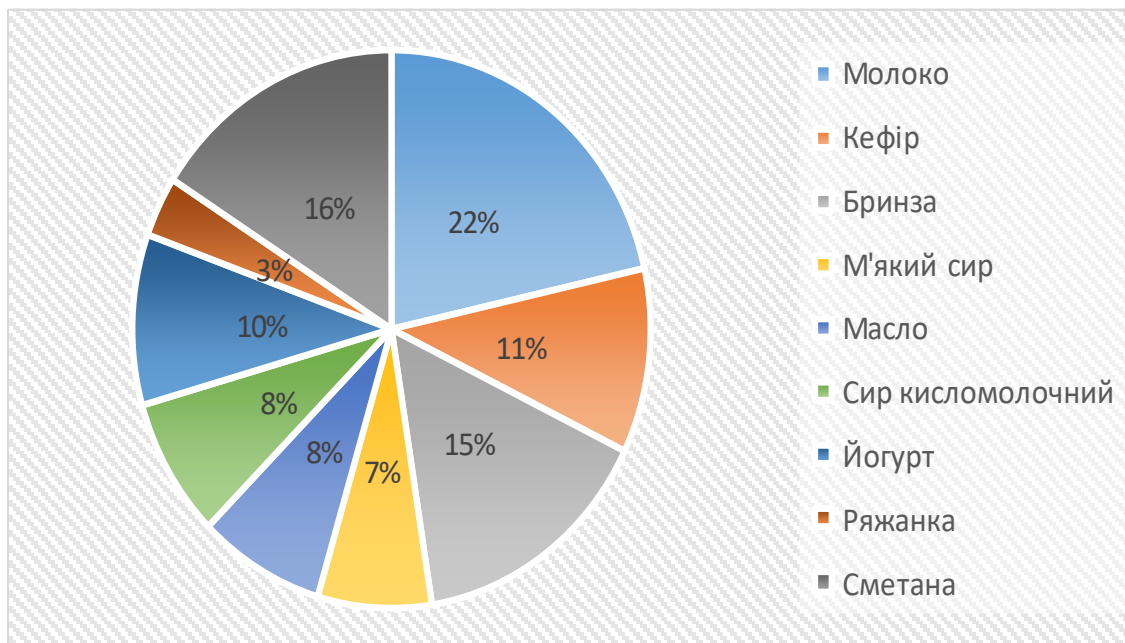

Рис.2.2. Структура обсягів продажу молочної продукції на ТОВ «Вілла Мілк» за 2020 рік, %

Джерело: [34]

З рисунку видно , що найбільшу прихильність споживачів займає саме молоко – 22%. Друге місце посідає сметана та від загальної кількості займає 16%. За обсягами продажу і прихильністю споживачів наздоганяє, попередній показник, наступна позиція асортименту – сир «Бринза» . Що є досить неочікуваним явищем , оскільки на більшості виробництвах молочної продукції бринза не користується таким попитом . Значні обсяги продажу займають також такі позиції як: кефір, йогурти та сир кисломолочний .

Організаційна структура компанії "Вілла Мілк" є лінійно-функціональною (рис. 2.3).

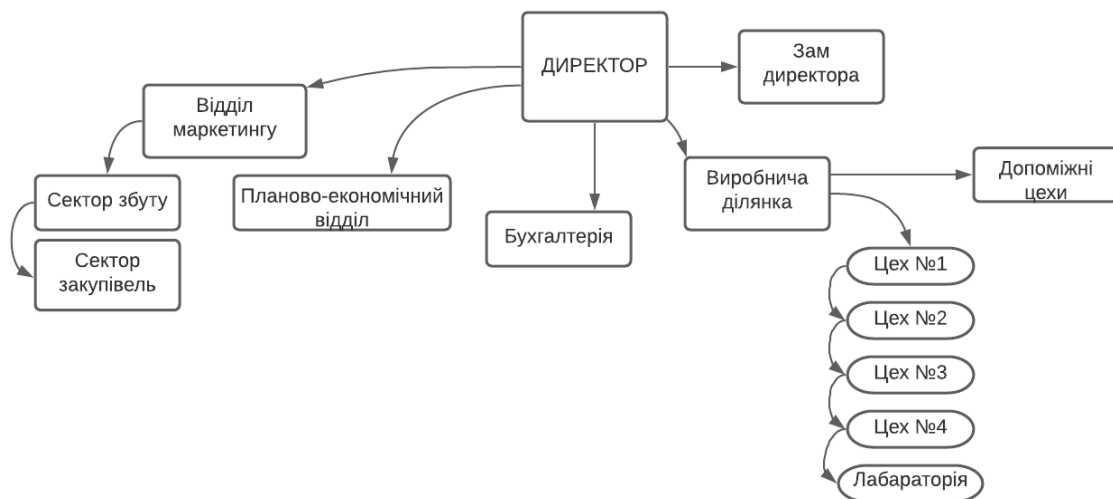

Рис.2.3.Організаційна структура ТОВ «Villa Milk»

Джерело: складено автором на основі [33-34]

Лінійно-функціональна організаційна структура являє собою комбінацію лінійної та функціональної структур. В такій структурі лінійні ланки приймають рішення, а функціональні підрозділи допомагають готувати різні рішення, заходи, плани для прийняття управлінських рішень[36.,с.19].

Лінійно-функціональні структури управління найбільш ефективні там, де апарат управління виконує рутинні і рідко змінні завдання та функції (на невеликих підприємствах, а також на підприємствах з масовим

або крупносерійним типом виробництва). Оскільки підприємство є досить невеликим саме ця структура управління є найбільш вигідною.

Процеси управління компанією в їх сукупності забезпечують єдність дій і цілеспрямованість роботи колективів всіх основних, допоміжних і обслуговуючих підрозділів підприємства для успішного виконання роботи підприємства на основі ефективного використання трудових, матеріальних і фінансових ресурсів[37.,с.604].

Для даної структури характерні:

- зниження ризику просочування інформації для підприємства;
- збільшення доходів за рахунок професійного підходу до вироблюваної продукції;
- зменшення штату персоналу;
- прозорість всіх процесів;
- збільшення відповідальності персоналу за свою роботу[37].

Найвищим органом управління на ТОВ «Вілла Мілк » являється загальні збори акціонерів.

До складу правління входить: директор, заступник директора, головний бухгалтер. Директор забезпечує керівництво, організовує роботу і несе відповідальність за діяльність підприємства в межах наданих йому прав.

Підрозділи підприємства очолюються їх керівниками, яких призначає директор.

Сектор збуту виконує роботу по забезпеченню замовлень на продукцію, укладає договори на їх поставку тощо.

Планово - економічний відділ здійснює роботу по економічному плануванні на підприємстві, яке направлене на організацію раціональної господарської роботи, виявленню і використанню резервів виробництва з метою досягнення найбільшої економічної ефективності.

Виробничий відділ займається безпосередньо виробничою діяльністю, тобто доглядом за худобою ,переробкою молока та виготовленням молочної продукції.

Виробнича лабораторія, допоміжне і основне виробництво, і складське господарство знаходяться в підпорядкуванні у директора заводу.

Перевагами лінійно-функціональної структури управління на підприємстві є :

- висока компетентність спеціалістів, які відповідають за здійснення конкретних функцій;
- відповідність структури обраній стратегії діяльності підприємства;
- поєднання принципу спеціалізації управління з принципом єдності керівництва[38].

Недоліками структури управління може бути:

- недостатня гнучкість при вирішенні нових завдань;
- ускладнена координація діяльності функціональних підрозділів з упровадженні нових програм[38].

Дано характеристику діючим структурним підрозділам станом на 2020 рік в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Характеристика структурних підрозділів суб'єкта господарювання

Назва підрозділу	Функціональний напрям діяльності	Ціль	Завдання ,які вирішуються	К-сть працівників
1	2	3	4	5
Відділ маркетингу	Рекламування товару	Вдале просування товару	1.Приваблення більшої кількості споживачів 2.Аналіз конкурентного середовища	3

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5
Планово-економічний відділ	Контроль та регулювання економічних показників підприємства	Розробляти плани виробництва продукції	1.Формування економічної політики 2.Економічне планування й аналіз економічного стану	2
Виробничий відділ	Виготовлення продукції	Виготовити якісну продукцію	1.Догляд за худобою 2.Переробка молока та виготовлення молочної продукції	7
Виробнича лабораторія	Дослідження якості сировини	1.Зберегти якомога більше поживних речовин 2.Якість	1.Дослідження якості продукції	4

Джерело: складено автором на основі проведеного аналізу

Аналіз вище наведеної таблиці засвідчує які функціональні обов'язки виконує кожний підрозділ, їхні цілі та завдання.

Сьогодні на українському ринку молочної галузі спостерігається висока конкуренція(рис.2.4).

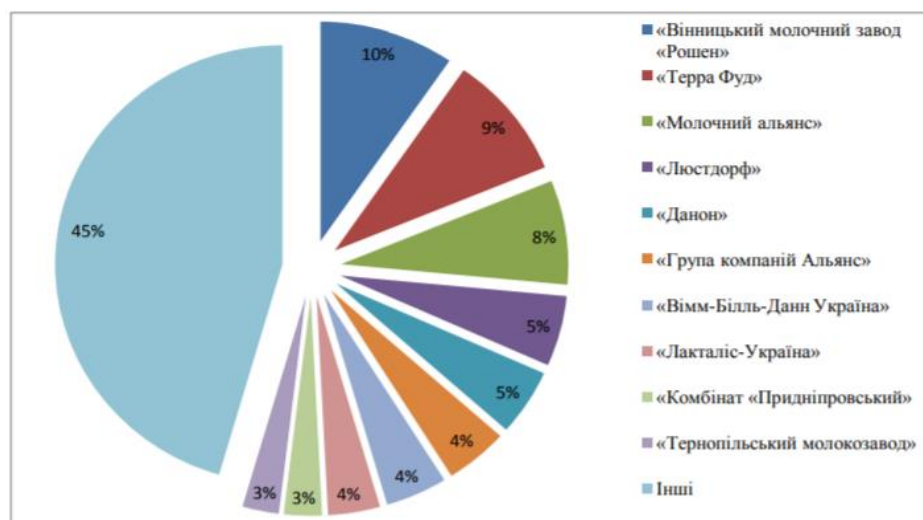

Рис.2.4. Частки ринку виробників молочної продукції , 2020 р.[39].

Як бачимо найбільші частки ринку займають такі підприємства як : Вінницький молочний завод «Рошен» - 10 % ; «Терра Фуд»-9% та Молочний альянс- 8%. Досліджуване підприємство не займає основну частку ринку , що є цілком очіковано . Тов «Вілла Мілк» відноситься до мікропідприємств , які займають не більше 1 % частки ринку виробників молочної продукції.

Досліджуючи ТОВ «Вілла Мілк» висвітлимо найголовніших їх конкурентів , які діють в Вінницькій області(табл.2.3).

Таблиця 2.3

Найпотужніші конкуренти ТОВ «Вілла Мілк»

№	Повна назва підприємства	Місцезнаходження під-ва	Сфера діяльності підприємства
1	2	3	4
1	ПрАТ «Літинський молокозавод»	смт.Літин, Вінницька обл.	Виробництво масла, сирів сичужних, сирів плавлених, сухого знежиреного молока
2	ТОВ «Люстдорф»	м.Іллінці , Вінницька обл.	Виробництво молока, молочних напоїв із фруктовими наповнювачами, питного молока для дитячого харчування, масла селянського, вершків, сухого молока, кисломолочної продукції
3	ПАТ «Вінницький молочний завод «Рошен»»	м.Вінниця, вул. Енергетична, 7	Переробка молока, виробництво масла та сиру
4	Тулчинська філія ТОВ «Terra Food»	Вінницька обл., м. Тулчин	Виробництво масла і рослинно-вершкових сумішей, сиру, сухої демінералізованої сироватки та казеїну
5	ТОВ «Гайсинський молокозавод»	Вінницька обл., м. Гайсин	Виробництво молока, сирів сичужних, , сухого знежиреного молока
6	ТОВ «Калинівський молокозавод»	Вінницька обл. с. Калинівка	Виробництво молока , молочних напоїв , сирів

Джерело: складено автором на основі [40-43]

Всі ці підприємства давно діють на ринку молочної продукції в Вінницькій області і займають великі частки ринку порівняно з ТОВ «Вілла Мілк» . Наразі головним конкурентом підприємство вважає ТОВ «Калинівський молокозавод» оскільки підприємства знаходяться на приблизно однакових рівнях - є зовсім новими , та займають мінімальні долі на українському ринку молочної продукції .

Проте , незважаючи на це , ТОВ «Вілла Мілк» запевняє , що у них немає цілі посувати потужних конкурентів , оскільки підприємство не орієнтується на об'єми . Їхньою метою є подавати до столу якісну , корисну , смачну продукцію, яка буде задовольняти потреби споживачів.

Персонал на підприємстві формується та змінюється під впливом внутрішніх (характер продукції, технології та організації виробництва) і зовнішніх факторів (демографічні процеси, юридичні та моральні норми суспільства, характер ринку праці тощо). На ТОВ «Вілла Мілк » сформовані сприятливі умови праці, які дозволяють уникати руху персоналу, що зменшує ризик випуску неякісної продукції.

Чисельність персоналу мікропідприємства Villa Milk у 2020 році становить 16 осіб , з яких основна частина працівників зайнята в виробничому відділі . Динаміку зміни чисельності персоналу наведемо на рисунку 2.5.

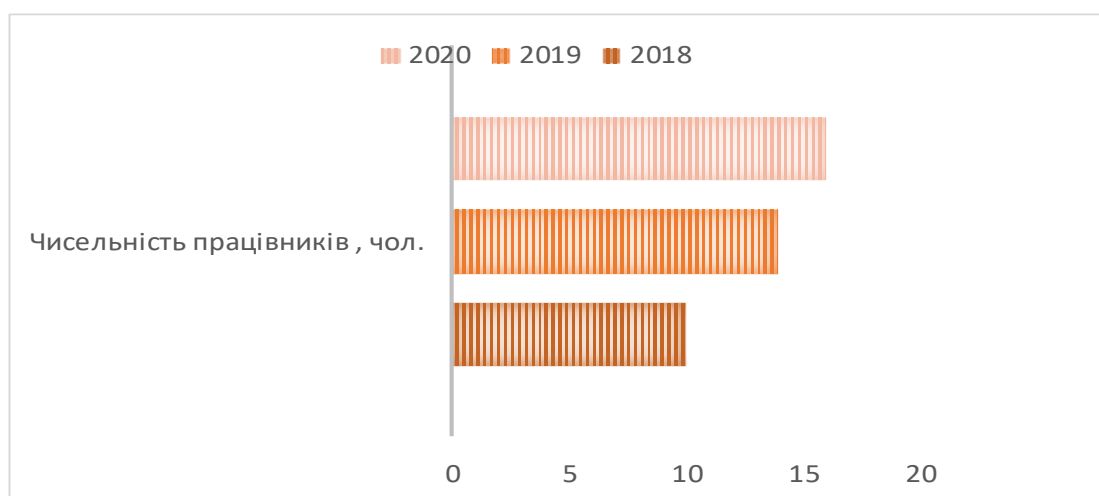

Рис.2.5.Динаміка зміни чисельності працівників за 2018-2020 рр.[34]

Незначне зростання кількості персоналу на ТОВ «Вілла Мілк» Україні у 2020 році порівняно з початковим 2018 , на 6 осіб в основному пов'язане зі зростанням обсягів виробництва і розширенням асортименту продукції та, відповідно, більшій потребі в робочій силі.

ТОВ «Вілла Мілк» також приймає участь в конкурсах та здобуває перемоги , цим самим підвищує свою впізнаваність серед жителів регіону . Так ,наприклад , 29 листопада 2020 року відбулося нагородження переможців XVI Міжрегіонального конкурсу «Бізнес-еліта Поділля». ТМ Villa Milk вперше стала його учасником і перемогла. За результатами конкурсного відбору наша компанія отримала відзнаку в номінації «Якість» і була відзначена дипломом державного зразка та пам'ятною статуеткою. А інформація про підприємство потрапила до цього річного бізнес-довідника регіону. Також в 2019 році за результатами регіонального конкурсу «Краща торгова марка Поділля – 2019» компанія Villa Milk здобула номінацію «Відкриття року»[32].

Щодо планів компанії «Вілла Мілк » , то керівництво хоче побудувати ще одну ферму, що дозволить збільшити потужності молокопереробного комплексу. Її унікальність полягатиме в тому, що замість людей, на ній працюватимуть роботи. Це дозволить мінімізувати людський фактор у виробництві молока. Наразі роботокомплекс уже придбано. Більше того підприємство планує створити на своїй базі можливість для навчання студентів профільних вишів, а також розглядає перспективу приймати дітей і еко-туристів, які цікавляться виробництвом натуральної продукції. Для їхнього комфортного перебування поруч із заводом звели готельний комплекс та магазин. А це означає, що «Вілла Мілк » презентує нову сторінку своєї історії під назвою – органічний туризм.

2.2. Аналіз фінансово-економічної діяльності ТОВ «Villa Milk»

За останні роки функціонування підприємство намагається активно розвиватися ,про що можуть свідчити економічні показники. Аналіз цих

показників досліджуваного підприємства виконуємо на основі таких інформаційних джерел:

- форми № 1 «Баланс»(Додаток А);
- форми № 2 «Звіт про фінансові результати»(Додаток Б).

Основні результати діяльності підприємства за період, що аналізується, представлені в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ «Villa Milk» за 2019-2020 рр.

Показник	Роки		Відхилення	
	2019	2020	абсолютне	відносне ,%
1	2	3	4	5
Чистий дохід ,тис грн	2787	6095,6	3308,6	118,7
Середньорічна вартість основних засобів , тис.грн	740,2	1256,7	516,5	69,7
Середньорічна вартість активів , тис.грн	1732,8	2813,7	1080,9	62,3
Середньорічна вартість власного капіталу , тис.грн	574,2	331,3	-242,9	-42,3
Середньооблікова кількість штатних працівників, осіб	14	16	2	14,3
Фонд оплати праці штатних працівників , тис.грн	1176,0	1344,0	168,0	14,2
Собівартість реалізованої продукції , тис.грн	1940,5	3898,6	1958,1	100,9
Валовий прибуток(збиток),тис.грн	-303,3	-182,4	120,9	-39,9
Вартість оборотних активів	1548,4	1565,5	17,1	1,1
Інші витрати	1236,1	2435	1198,9	97,0
Повні витрати на виробництво і реалізацію, тис.грн	3176,6	6333,6	3157,0	99,4
Чистий прибуток від реалізації тис.грн	-303,3	-182,4	120,9	-39,9
Витрати на 1 грн обсягу виробленої продукції., грн	1,1	1,0	-0,1	-8,8

Продовження таблиці 2.4

1	2	3	4	5
Фондоозброєність , грн./особу	81,7	85,5	3,8	4,6
Фондовіддача, грн/грн	2,43	4,45	2,02	83,1
Середньорічна заробітна плата штатного працівника , грн.	84 000	84 000	0	0
Рентабельність діяльності,%	-10,8	-2,99	7,81	-
Рентабельність продукції, %	-15,63	-4,68	10,95	-
Рентабельність власного капіталу , %	-11,2	-6,21	4,99	-

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Чистий дохід від реалізації за останні 2 роки має тенденцію до зростання. В 2020 році , якщо його порівнювати з 2019роком , чистий дохід зріс на 118,7% і становить 6095,6 тис.грн . Такі показники як :середньорічна вартість основних засобів та середньорічна вартість активів покращуються на більш ніж 60 % . А от показник середньорічної вартості капіталу, навпаки, зменшився на 42,3 % . Це пов'язано зі сплатою заборгованостей за минулий період, проте є негативною тенденцією.

Середньооблікова кількість штатних працівників - зростає , що свідчить про розширення штату та розвиток . Фонд оплати праці в 2019 році становив 1176,0 тис.грн , а в 2020 році – 1344,0 тис.грн. Це безсумнівно пов'язано з збільшенням чисельності працюючих.

Показник собівартості реалізованої товарної зараз промислової продукції у 2020 р. зросла в порівнянні з 2019р , що є не дуже позитивним явищем , проте компанія за даний рік розширила асортимент продукції .

Можемо спостерігати , що загалом повні витрати зросли на 99,4%. Спостерігаємо за значним спадом прибутку від реалізації продукції . Такий негативний результат може бути пов'язаний зі сплатою заборгованості за минулий рік , тобто з непокритим збитком . Бачимо , що витрати на 1 грн. у 2020 році становлять 1,0 грн., це свідчить про великі непродуктивні витрати .

Підприємство випускає продукцію з мінусовою рентабельністю , це і є причиною підвищення витрат на 1 грн.

Фондоозброєність порівняно з 2019 роком зростає на 4,6% та означає , що персонал забезпечений основними засобами . Показник фондovіддачі виражає ефективність використання засобів праці , тобто показує , скільки виробляється готової продукції на одиницю основних виробничих фондів. На 2020 рік фондovіддача становить 4,45 грн./грн..

Середньорічна заробітна плата штатного працівника за досліджувані періоди становить 84 тис.грн..

Як підсумок можна зазначити , що підприємство намагається знаходити нові канали збуту та розвиватися, знаходити своїх споживачів , розвивати маркетинг . З кожним роком показники взагалом покращуються , але на достатній рівень не виходять .

Продовжити аналіз підприємства варто з аналізу управління фінансовими ресурсами компанії. Аналіз активів ТОВ «Вілла Мілк » наведено у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Структурний аналіз активів, тис.грн.

Статті балансу	Роки		Відхилення	
	2019	2020	абсолютне	відносне,%
Необоротні активи	1144,1	1369,4	225,3	19,6%
Оборотні активи	1548,4	1565,5	17,1	1,1%
Баланс	2692,5	2934,9	242,4	9,00%

Джерело: складено на основі фінансової звітності підприємства

Як видно з даних таблиці, значну питому вагу в загальному капіталі ТОВ «Віла Мілк» мають оборотні активи. Якщо казати про кількісні показники, то обсяг необоротних активів за останній рік зріс на 19,6% порівняно з 2019р. Таке збільшення частки необоротних активів в структурі балансу може відбуватись за рахунок збільшення незавершених капітальних інвестицій. Оборотні активи зростають на 1,1%.

Для більш детального аналізу проаналізуємо також структуру пасивів компанії (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Структурний аналіз пасивів, тис.грн.

Статті балансу	Роки		Відхилення	
	2019	2020	абсолютне	відносне, %
Власний капітал	422,6	240,1	-182,5	-43,18%
Поточні зобов'язання і забезпечення	2256,1	2694,8	438,7	19,44%
Баланс	2692,5	2934,9	242,4	9,00%

Джерело: складено на основі фінансової звітності підприємства

Показник «Власний капітал» зменшується майже в половину, що є досить негативним явищем. У 2020 році показник зменшився на 43,2 % порівняно з минулим. Це пов'язано з непокритим збитком за минулий період. Поточні зобов'язання зростають незначно, а саме на 19,44%.

Щоб виконати більш докладний фінансовий аналіз підприємства, застосуємо систему аналітичних коефіцієнтів. Для ліквідності розраховуються коефіцієнти покриття, швидкої ліквідності, абсолютної ліквідності та чистий оборотний капітал.

Коефіцієнт покриття показує, скільки грошових одиниць оборотних коштів припадає на кожну грошову одиницю короткострокових зобов'язань, і характеризує достатність оборотних коштів підприємства для погашення своїх боргів протягом періоду.

Коефіцієнт швидкої ліквідності дозволяє виявити скільки грошових одиниць ліквідних оборотних активів припадає на кожну грошову одиницю зобов'язань.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує негайну готовність підприємства ліквідувати короткострокову заборгованість.

Підсумки та результати розрахунків оцінки ліквідності наведемо у табл.2.7.

Таблиця 2.7

Оцінка ліквідності ТОВ «Вілла Мілк»

Показник	2019 рік	2020 рік	Нормативне значення
Коефіцієнт покриття	0,69	0,58	>1
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,31	0,24	0.6-0.8
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,09	0,09	>0
Чистий обіговий капітал , тис. грн	-707,70	-1129,30	>0

Джерело: складено на основі фінансової звітності підприємства

Коефіцієнт покриття має тенденцію до зменшення та у 2020р. склав 0,58. Норматив показника знаходиться в межах 1 і вище. Тобто підприємство не досить доцільно використовує свої можливості з одержання кредитів .

Коефіцієнт швидкої ліквідності має тенденцію до незначного зниження . Це вказує на те, що в компанії є нестача ліквідних оборотних коштів для своєчасного розрахунку за зобов'язаннями.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності протягом 2019-2020 років не змінився , та залишився 0,09. Проте рекомендується покращити показник за рахунок зменшення поточних зобов'язань.

ЧОК (чистий обіговий капітал) має мінусове значення , це означає , що підприємство не може погасити свої короткострокові зобов'язання і не має резервів для розширення діяльності . Також таке негативне становище може означати нераціональне використання ресурсів підприємства.

Наступним кроком наведемо показники платоспроможності , або як їх ще називають показники фінансової стійкості підприємства . Коефіцієнт фінансової автономії зможе показати наскільки підприємство є фінансово незалежне .

Коефіцієнт фінансової стабільності(фінансування) вказує на здатність підприємства відповідати своїм зобов'язанням в середньо- і довгостроковій

перспективі . Значення показника вказує на те, скільки гривень власного капіталу припадає на кожен гривню зобов'язань компанії .

Коефіцієнт маневреності власного капіталу характеризує ступінь мобільності використання власного капіталу[44].

Підсумки та результати розрахунків оцінки платоспроможності наведемо у табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Оцінка платоспроможності ТОВ «Вілла Мілк»

Показник	2019 рік	2020 рік	Нормативне значення
Коефіцієнт фінансової автономії	0,16	0,08	>0.5
Коефіцієнт фінансової стабільності(фінансування)	0,16	0,08	0.6-1.5
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-1,71	-4,70	>0.1

Джерело: складено на основі фінансової звітності підприємства

Коефіцієнт фінансової автономії має тенденцію до зниження та не досягає до нормативного значення . Тобто, це означає що підприємство не зовсім фінансово стійке та незалежне від позикових коштів.

Коефіцієнт фінансової стабільності(фінансування) теж змінюється в негативну сторону ,означає що підприємство має ризик стати банкрутом , або ж має наявні фінансові ризики в довгостроковій перспективі .

Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує , що протягом двох років ТОВ «Вілла Мілк» застосовує капітал не мобільно , про це свідчить погіршення показника в 2020 році .

Для оцінки ділової активності розраховуються коефіцієнти оборотності. Оборотність загальних активів - індикатор ділової активності, що дозволяє виміряти продуктивність активів компанії шляхом їх порівняння із обсягом виручки [44].

Оборотність дебіторської заборгованості - індикатор ділової активності, що показує скільки разів протягом року погашається дебіторська заборгованість.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості - показник ділової активності, який вказує на кількість оборотів, які здійснила кредиторська заборгованість протягом року.

Оборотність запасів - показник ділової активності, який вказує на ефективність управління запасами в компанії. Значення показника свідчить про кількість оборотів, що здійснили запаси за рік. Він розраховується як співвідношення собівартості продукції і середньорічної суми запасів.

Показник оборотності власного - показник ділової активності, який демонструє ефективність управління власним капіталом компанії. Коефіцієнт розраховується як співвідношення виручки (чистого доходу) до середньорічної суми власного капіталу. Високе значення показника свідчить про ефективне використання капіталу власників. Значення коефіцієнта вказує на те, скільки товарів та послуг було продано на кожну гривню залучених від власників.

Підсумок та результати оцінки ділової активності подані в табл.2.9.

Таблиця 2.9

Оцінка ділової активності ТОВ "Вілла Мілк "

Показник	2019 рік	2020 рік	Нормативне значення
Оборотність загальних активів	0,85	1,11	збільшення
Оборотність дебіторської заборгованості	5,50	15,33	збільшення
Строк погашення дебіторської заборгованості ,днів	65	23	зменшення
Оборотність кредиторської заборгованості	2,66	3,61	збільшення
Строк погашення кредиторської заборгованості , днів	135	99	зменшення
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	3,29	6,61	збільшення
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	6,59	25,39	збільшення

Джерело: складено на основі фінансової звітності підприємства

Показник коефіцієнта оборотності загальних активів недостатньо високий, проте в порівнянні з 2019 роком має позитивне значення . Проте

необхідно працювати в напрямку оптимізації суми активів. Для цього можна продати частину незавантажених необоротних активів (якщо збільшення завантаженості не планується), знизити суму запасів (якщо їх обсяг надмірний), вжити заходів по поверненню дебіторської заборгованості і т.д. Заходи по збільшенню виручки компанії також позитивно впливають на оборотність активів.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показує, скільки разів за рік обернулися кошти, укладені в розрахунки, тобто скільки разів ця заборгованість утворюється та погашається протягом року. Що більша кількість оборотів, то ліпше. Таким чином, позитивним є збільшення даного показника у 2020 році.

Коефіцієнт власного капіталу протягом року зріс, що характеризує ефективність використання власного капіталу підприємства.

Щоб проаналізувати показники прибутковості компанії, необхідно розрахувати показники рентабельності.

Рентабельність - це інтегральний показник, що відображає ефективність роботи підприємства, що націлене на отримання прибутку у короткостроковій перспективі і який вказує на якість управлінських рішень, що стосуються фінансової, операційної та інвестиційної діяльності підприємства.

Рентабельність власного капіталу (англомовний аналог Return on Equity (ROE) – показник, що вказує, наскільки ефективно використовується власний капітал, тобто скільки прибутку було згенеровано на кожну гривню залучених власних коштів. Цей індикатор є найбільш важливим для власників (акціонерів, учасників), адже дозволяє визначити зростання їх добробуту за аналізований період. Також цей показник використовується при оцінці вартості акцій підприємства, адже рентабельність власного капіталу дозволяє визначити, на які дивіденди можуть розраховувати власники акцій або на скільки зросте вартість їх акцій.

Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком (англомовний аналог - Net Profit Margin) - показник прибутковості, який вказує на обсяг чистого прибутку (виручки компанії, за вирахуванням операційних витрат, відсотків, податків і іншого), який генерує кожна гривня продажів. Показник розраховується як співвідношення чистого прибутку до обсягу продажів.

Показники рентабельності ТОВ «Вілла Мілк» розраховано та наведено у табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Показники рентабельності ТОВ «Вілла Мілк»

Показник	2019 рік	2020 рік	Нормативне значення
Рентабельність діяльності, %	-10,8	-2,99	збільшення
Рентабельність продукції, %	-15,6	-4,68	збільшення
Рентабельність власного капіталу, %	-11,2	-6,21	збільшення

Джерело: складено на основі фінансової звітності підприємства

Всі показники рентабельності протягом 2019-2020 рр. мають мінусове значення . Зазвичай «антирентабельність» не аналізується . Оскільки . підприємство за досліджувані роки є збитковим , то рентабельність зі знаком «мінус» може бути названа рівнем збитковості господарюючого суб'єкта , і є негативним показником фінансово-господарської діяльності за досліджувані роки.

Отже , проаналізувавши основні фінансові показники можна зробити висновок, що роки функціонування підприємство «Вілла Мілк» здебільшого має негативні показники . Проте якщо порівнювати 2019 та 2020 роки , то в 2020 році підприємство починає діяти більш ефективно та покращує свою фінансову діяльність . Зокрема , підвищився чистий дохід від реалізації на 118,9% , проте через значні витрати в кінчному результаті, отримуємо збиток в 182,4 тис.грн.

За для того щоб оцінити можливості розвитку потенціалу ТОВ «Вілла Мілк» проведемо SWOT - аналіз компанії . Він дозволить виявити сильні та слабкі сторони підприємства , оцінити можливості та загрози (табл.2.11) .

Таблиця 2.11

SWOT-аналіз ТОВ «Villa Milk»

Сильні сторони S	Бал	Слабкі сторони W	Бал
1. Досить доступна , гнучка ціна	5	1. Висока конкуренція	5
2. Широкий асортимент кисломолочної продукції	5	2. Недостатня кваліфікація деяких кадрів, відсутність системи підвищення кваліфікації	5
3. Наявність власної ферми (забезпеченість сировиною)	5	3. Загроза банкрутства	4
4. Екологічна продукція в якій відсутні консерванти	4	4. Слабкий контроль руху продукту від виробника до споживача	3
5. Використання нових сучасних технологій	4	5. Низька досвідченість управлінського персоналу	5
6. Підвищена рекламна діяльність в межах регіону	4		
7. Впізнаваний дизайн упаковки	3		
8. Наявність інформативного інтернет сайту	3		
Разом	33	Разом	22
Можливості O	Бал	Загрози T	Бал
1. Розвиток технологій та інновацій виробництва	4	1. Поглинання підприємства конкурентами	4
2. Проведення маркетингових досліджень з вивчення нових каналів збуту	4	2. Зменшення платоспроможності населення	3
3. Збільшення частки ринку підприємства на ринку молочної продукції Вінницької області	3	3. Високий рівень інфляції	3
4. Впровадження інновацій в виробничу та управлінську діяльність	3	4. Нестабільність ринкового середовища	4
		5. Спалах епідемій серед худоби	2
		6. Зменшення кількості поголів'я корів	4
Разом	14	Разом	20

Джерело: складено автором на основі проведеного аналізу

Ступінь впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на діяльність об'єкта дослідження встановлюємо експертним шляхом за п'ятибальною шкалою оцінювання :

- можливості: 5 – дуже високі, 4 – високі, 3 – середні, 2 – низькі, 1 – дуже низькі;

-загрози: 5 – дуже сильні, 4 – сильні, 3 – середні, 2 – слабкі, 1 – дуже слабкі ;

-сильні й слабкі сторони: 5 – дуже високе значення, 4 – високий, 3 – середнє, 2 – низька, 1 – дуже низька[40].

Для адекватності оцінки можливостей ТОВ «Вілла Мілк» використаємо матрицю можливостей підприємства (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Матриця можливостей

Вплив можливостей на під-ство Ймовірність використання можливостей	Сильний вплив	Помірний вплив	Малий вплив
Висока	Проведення маркетингових досліджень з вивчення нових каналів збуту	Розвиток технологій та інновацій виробництва	
Середня	Збільшення частки на ринку молочної продукції Вінницької обл.	Впровадження інновацій в виробничу та управлінську діяльність	
Низька			

Джерело: складено автором на основі проведеного аналізу

Як бачимо з таблиці проведення маркетингових досліджень з вивченням нових каналів збуту, збільшення частки на ринку молочної продукції Вінницької області та розвиток технологій та інновацій

виробництва мають велике значення для підприємства, і їх треба обов'язково використовувати. Значний позитивний вплив для підприємства «Вілла Мілк» дасть впровадження інновацій в виробничу, а особливу управлінську діяльність.

Також, звісно, позитивно на компанію вплине розвиток технологій та інновацій, що дасть можливість більш потужно працювати та збільшувати обсяги виробленої продукції.

Аналогічну матрицю складаємо і для позиціонування загроз підприємства (табл 2.13)

Таблиця 2.13

Матриця загроз

Вплив загроз на підприємство Ймовірність виникнення загроз	Руйнування	Критичний стан	Тяжкий стан	«Легкі удари»
Висока		Зменшення платоспроможності населення		
Середня	Поглинання підприємства конкурентами	Спалах епідемій серед худоби	Високий рівень інфляції	
Низька				

Джерело: складено автором на основі проведеного аналізу

Зменшення платоспроможності населення може привести підприємство в критичний стан, і це має високу ймовірність через спалахи епідемії коронавірусу, через що більшість населення втрачає роботу та доходи. Для того щоб не відбулась руйнація необхідно підвищувати рекламну компанію та знаходити нові ринки збуту тощо. Спалах епідемій серед худоби та високий рівень інфляції також негативно відобразиться на підприємстві.

Наступний етап проведення SWOT-аналізу ТОВ «Вілла Мілк» це складання матриця стратегічних заходів (табл. 2.14).

Таблиця 2.14

Матриця стратегічних заходів

	Можливості	Загрози
Сильні сторони	<p>ТОВ «Вілла Мілк» завойовує увагу споживачів екологічністю та якістю продукції. Доцільно проводити маркетингові дослідження та шукати нові ринки збуту, щоб більше споживачів могло дізнатись про продукцію.</p> <p>Гарним рішенням буде також поступово розвивати технології, інновації адже за допомогою цих якостей компанія може втримати споживача. Варто розширювати асортимент новинками та постійно удосконалюватись.</p> <p>Важливим та доцільним буде підвищення управлінських та виробничих інновацій.</p>	<p>Щоб уникнути таких загроз як конкуренція необхідно постійно прагнути до інновацій, розвиватись та поширювати продукцію на ринку. Також необхідно слідкувати за тенденціями на ринку та сподобаннями споживача, підлаштовуватися під нього.</p>
Слабкі сторони	<p>Для того щоб підвищити позиції на ринку, підприємству можна застосувати нові методи просування товару, знайти нові канали збуту.</p>	<p>Однією із проблем на підприємстві є недостатня кваліфікація деяких кадрів. Для цього доцільно ретельніше готувати персонал компанії, постійно вдосконалювати їх навички, проводити більше курсів, тренінгів. Запровадити програму підвищення кваліфікації кадрів.</p> <p>Також за допомогою проведення маркетингових досліджень з вивчення нових каналів збуту та розширення асортименту, можна вийти на нові сегменти ринку, та підвищити прихильність споживачів до підприємства</p>

Джерело: складено автором на основі проведеного аналізу

Для визначення зв'язків між можливостями, загрозами, сильними і слабкими сторонами діяльності ТОВ «Вілла Мілк» необхідно скласти узагальнюючу матрицю SWOT-аналізу (табл.2.15)

Таблиця 2.15

Узагальнююча матриця SWOT

ТОВ «Вілла Мілк»		Можливості	Загрози
			14
Сильні сторони	33	462	660
Слабкі сторони	22	308	440

Джерело: складено автором на основі проведеного аналізу

В результаті проведення SWOT-аналізу, ми можемо обрати основну стратегічну мету, напрямок розвитку діяльності ТОВ «Вілла Мілк» та в його межах – вибір альтернативної стратегії розвитку або їх комбінації. Найбільший добуток, що ми отримали (660) знаходиться в квадранті матриці ST, тобто «Сильні сторони – Загрози», а отже і обирати стратегію ми маємо виходячи з цього квадранту в матриці стратегічних заходів. Для наочності використаємо графічний метод SWOT (рис.2.6).

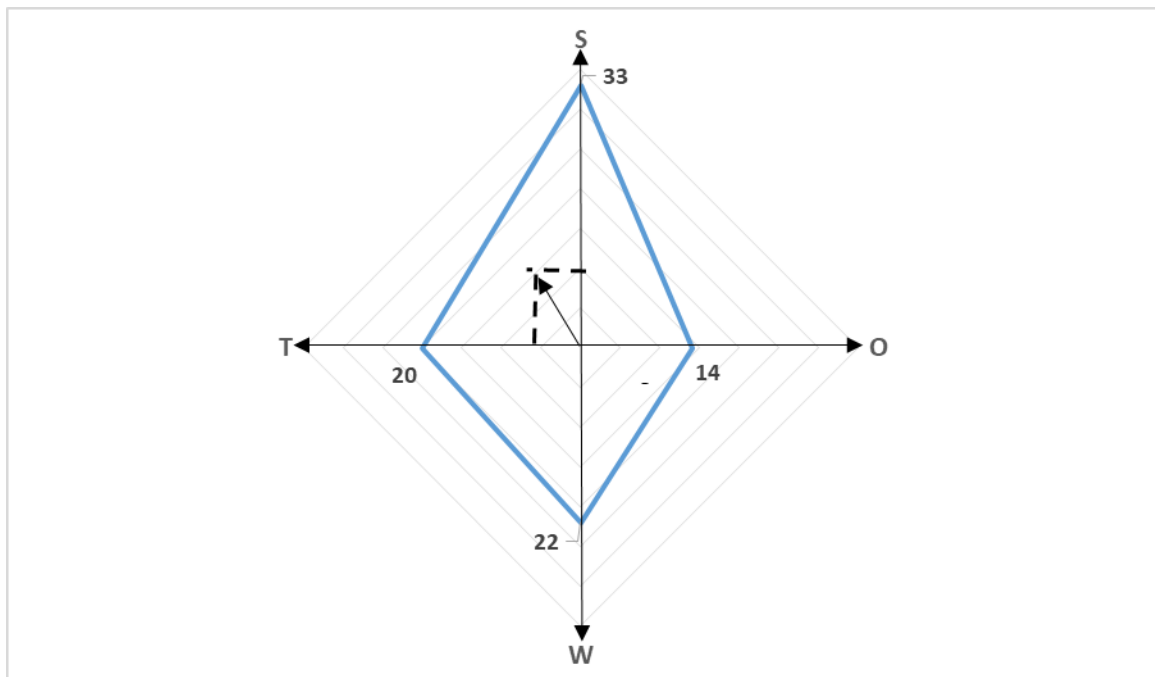

Рис.2.6. Графічний метод SWOT-аналізу

Джерело: складено автором на основі проведеного аналізу

Координати вектора спрямованості знаходимо за формулою[36] :

$$X = O - T = 14 - 20 = -6 \quad (2.1)$$

$$Y = S - W = 33 - 22 = 11 \quad (2.2)$$

За даним графіком координати вектора становлять -6 та 11, що спрямовує його у квадрант ST (стратегія збереження), що вказує на те, що попри несприятливі умови зовнішнього середовища, підприємство має потенціал для реалізації обраної стратегії[46]. Необхідно лише правильно та ефективно використовувати свої сильні сторони.

Загалом, з проведеного SWOT -аналізу видно, що підприємство має сильні сторони, проте вони не використовуються на максимум. Значний вплив на підприємство має зовнішнє середовище, проте якщо врахувати, що ТОВ «Вілла Мілк» лише ввійшла на ринок, то дану позицію можна вважати прогресуючою. Необхідно уникати загроз, дотримуватися поставлених стратегічних цілей, постійно удосконалюватися, що допоможе закріпитися на ринку та підвищити впізнаваність компанії, привабити нових споживачів та затримати їх увагу на підприємстві.

2.3. Оцінка інвестиційної привабливості ТОВ «Villa Milk»

Етап оцінки інвестиційної привабливості варто починати з визначення того на якій стадії життєвого циклу знаходиться підприємство. Це можна зробити за допомогою проведення аналізу динаміки ряду показників: чистий дохід від реалізованої продукції, загальна сума активів, обсяги власного капіталу, суми прибутку.

Найвищі темпи зростання перерахованих показників характерні для стадії «юність» та «рання зрілість». Стабілізація показників – для стадії «остаточна зрілість», а зниження – для стадії «старіння». На стадіях зростання та стабільності (перші 4 стадії) підприємство є привабливим об'єктом інвестування.

На останніх двох стадіях («остаточної зрілості» та «старіння») підприємство практично втрачає свою інвестиційну привабливість, тому що всі свої потенційні можливості воно використало і потребує кардинальних змін. Інвестиційно-привабливими вважаються підприємства, що знаходяться в процесі розвитку, коли в них збільшуються обсяги продажу, рівень використання виробничих потужностей та покращуються інші показники їх діяльності. На стадіях «остаточної зрілості» та «старіння» інвестиції вважаються недоцільними.

Проведемо аналіз показників які дозволять визначити на якому етапі життєвого циклу знаходиться підприємство «Вілла Мілк» та занесемо результати до таблиці.2.16.

Таблиця 2.16

Аналіз динаміки показників ТОВ «Вілла Мілк»

Показник	2018р.	2019р.	2020р.
Чистий дохід від реалізації , тис.грн.	-	2787,0	6095,6
Загальна сума активів ,тис.грн	773,1	2692,5	2934,9
Обсяги власного капіталу , тис.грн	725,9	422,6	240,1
Чистий прибуток ,тис.грн	-274,1	-303,3	-182,4

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності

Для більшої наочності відобразимо дані показники на рисунку 2.7.

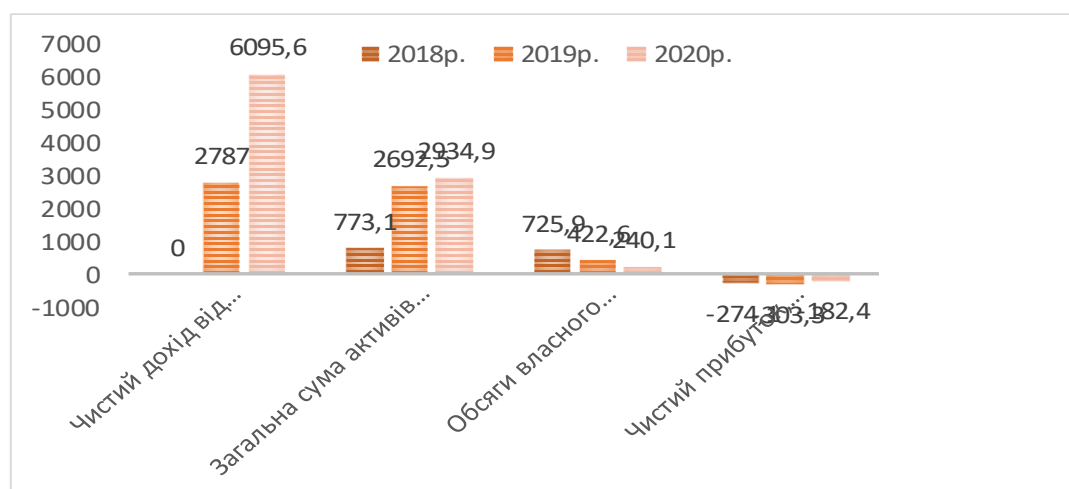

Рис.2.7. Динаміка показників на ТОВ «Вілла Мілк» за 2018-2019рр.

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Отже, спостерігаємо швидкі темпи зростання чистого доходу від реалізації протягом трьох років, якщо порівнювати 2019 та 2020 роки, то показник зріс на 118,7%. Значний ріст спостерігається також і у показника загальної суми активів. Такі швидкі темпи зростання даних показників характерні для такої стадії життєвого циклу, як «юність» або «рання зрілість».

Обсяги власного капіталу та чистий дохід, навпаки, мають тенденцію до спаду. Проте, якщо додатково звертати увагу на такий факт, що підприємство новоутворене і функціонує лише 2 роки, то можна зробити висновок, що ТОВ «Вілла Мілк» знаходиться на стадії життєвого циклу – «юність». Саме для цього етапу характерний перехід від комплексного менеджменту, здійснюваного невеликою командою однодумців, до диференційованого менеджменту з використанням простих форм фінансування, планування та прогнозування. Головна мета організації в цей період — забезпечення швидкого зростання і, підвищення конкурентоспроможності. Стадія юності характерна тим, що інтуїтивна оцінка ризику керівництвом організації вже не є достатньою, що примушує менеджерів використовувати математичні оцінки можливих втрат у результаті дії ризику. У цей період організація потребує появи фахівців у вузьких сферах знань.

З підходу інвестиційної привабливості, це не найкраща стадія життєвого циклу підприємства. Проте, багато інвесторів вбачають потенціал в таких невеликих підприємствах саме на такій стадії.

Важливим та доцільним при оцінці інвестиційної привабливості є аналіз показників фінансової надійності та оцінка ймовірності банкрутства. Для такої оцінки ми обрали модель Терещенко (2003) та коефіцієнт Бівера[22].

Важливо зауважити, що при застосуванні коефіцієнта Бівера, для моделі Терещенко та для інших моделей оцінки банкрутства можливі два види помилок прогнозування, коли:

1) прогнозується збереження платоспроможності підприємства, а насправді відбувається банкрутство;

2) прогнозується банкрутство, а підприємство зберігає або покращує свою платоспроможність.

Такі помилки називають похибками першого і другого роду. Помилка першого роду полягає в запереченні основної гіпотези, коли насправді вона вірна. Помилка другого роду полягає у відхиленні гіпотези про можливість банкрутства, коли вона вірна.

Проведемо розрахунок коефіцієнта Бівера на досліджуваному підприємстві за формулою :

$$Кб = \frac{ЧП+А}{ДЗ+ПЗ} \quad (2.1)$$

,де ЧП – чистий прибуток; А – амортизація; ДЗ – довгострокові зобов'язання; ПЗ – поточні зобов'язання.

Варто зазначити, що ознакою формування незадовільної структури балансу є таке фінансове положення підприємства, у якого впродовж тривалого часу (1,5 - 2 року) коефіцієнт Бівера не перевищує 0,2, що відображає небажане скорочення частини прибутку, що направляється на розвиток виробництва. Така тенденція зрештою призводить до незадовільної структури балансу, якщо підприємство починає працювати у борг і його коефіцієнт забезпечення власними засобами стає менше 0,1.

Відповідно до міжнародних стандартів значення коефіцієнта Бівера перебуває в інтервалі 0,17-0,4.

Якщо коефіцієнт перебуває або становить :

- в інтервалі 0,45-0,17 – це означає, що підприємство має добрий стан. Показник 0,45 вважається еталонним;
- в інтервалі 0,17 - (-0,15) – це означає, що підприємство має загрозу банкрутства в найближчі 6 років;
- менше (-0,15)- це означає, що підприємство має загрозу банкрутства в найближчий рік[47].

Результати розрахунків коефіцієнта Бівера для ТОВ «Вілла Мілк» , занесемо до таблиці 2.17.

Таблиця 2.17

Обрахування коефіцієнта Бівера для ТОВ «Вілла Мілк»

Рік	ПК=ДЗ+ПЗ	ЧП	А	Коеф.Бівера	Термін до банкрутства
2019	2269,9	-303,3	487,0	-0,02	За 6 років до банкрутства
2020	2694,8	-182,4	247,22	0,11	За 6 років до банкрутства

Джерело : розраховано та складено автором

Відобразимо та покажемо відношення коефіцієнта Бівера для підприємства «Вілла Мілк» з еталонним на рисунку 2.8.

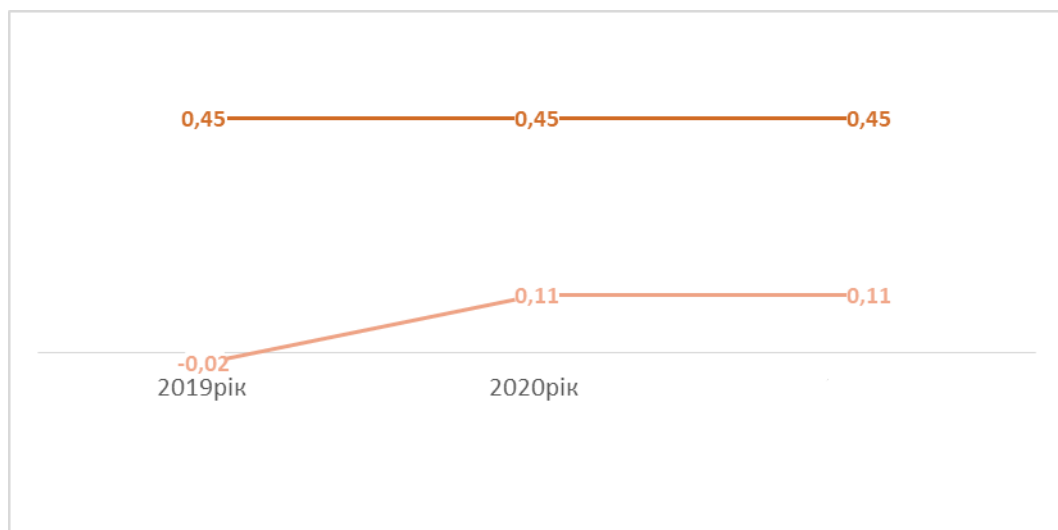

Рис.2.8. Коефіцієнт Бівера на ТОВ «Вілла Мілк» протягом 2019-2020рр.

Джерело : складено автором

Як бачимо підприємство ТОВ «Вілла Мілк» за коефіцієнтом Бівера має ризик до абсолютного банкрутства в найближчі 6 років . Позитивним явищем є покращення показника у 2020 році , він став наближатися до еталонного.

На нашу думку доцільно також оцінити ймовірність банкрутства підприємства за ще одним методом , а саме методом Терещенка 2003р.. Цей метод дозволить зробити більш доцільні та точні висновки , щодо

досліджуваного підприємства, а в подальшому здійснити точну оцінку інвестиційної привабливості ТОВ «Вілла Мілк».

Ця модель була побудована на основі кількох методик прогнозування банкрутства. Загальна формула для отримання значення скорингу для моделі Терещенко має вигляд :

$$\begin{aligned}
 \text{ІБ} = & 1,04 * \frac{\text{ОА}}{\text{ПЗ}} + 0,75 \frac{\text{ВК}}{\text{А}} + 0,15 \frac{\text{ЧД}}{\text{СА}} + 0,42 \frac{\text{ОП}}{\text{ЧД}} + 1,8 \frac{\text{ЧП}}{\text{СА}} - 0,063 * \\
 & * \frac{\text{ЧД}}{\text{СЗК}} - 2,16
 \end{aligned}
 \tag{2.2}$$

, де ІБ – інтегрований показник банкрутства; ОА – оборотні активи; ПЗ – поточні зобов’язання; ВК – власний капітал; А – активи; ЧД – чистий дохід; СА – середньорічна вартість активів; ОП – операційний прибуток; ЧД – чистий дохід; ЧП – чистий прибуток; СЗК – середньорічна сума залученого капіталу.

Нормативні значення:

- ІБ < (-0,55) – фінансовий стан підприємства незадовільний (перебуває у фінансовій кризі, або під загрозою кризи);
- ІБ ≥ (-0,55) – однозначний висновок щодо діяльності фінансового стану зробити не можна, потрібно провести додатковий аналіз;
- ІБ > 0,55 – фінансовий стан підприємства є задовільним[47].

Результати розрахунків моделі Терещенка (2003) для ТОВ «Вілла Мілк», занесемо до таблиці 2.18.

Таблиця 2.18

Обрахування за методом Терещенка (2003р.) ТОВ для «Вілла Мілк»

Рік	Модель Терещенка	Висновок
2019	-1,14	фінансовий стан підприємства незадовільний
2020	-1,24	фінансовий стан підприємства незадовільний

Джерело : розраховано та складено автором

Відобразимо та покажемо відношення метод Терещенка (2003) для підприємства «Вілла Мілк» з еталонним на рисунку 2.9.

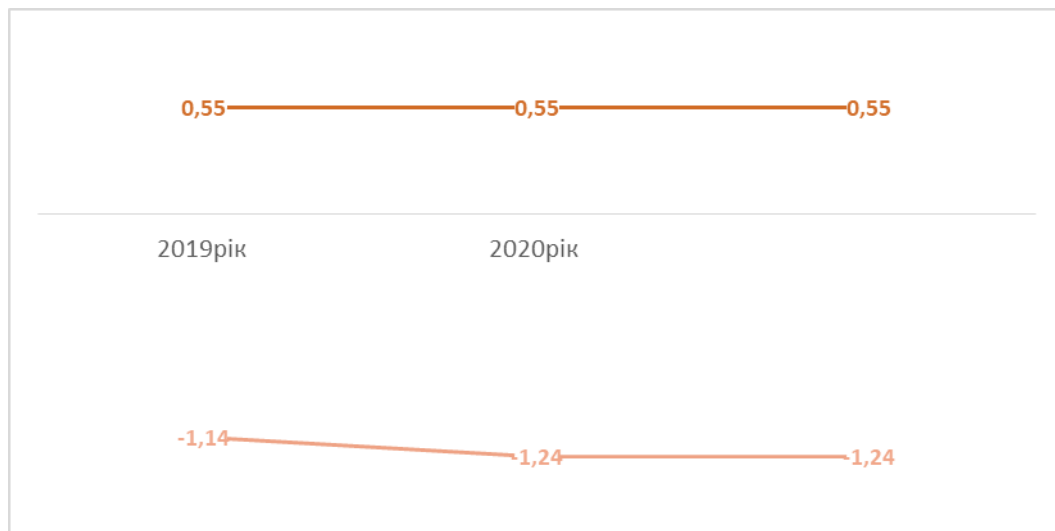

Рис.2.9. Модель Терещенка для ТОВ «Вілла Мілк» за 2019-2020рр.

Джерело : складено автором

Отже , модель Терещенка показує нам що протягом 2019-2020 рр. підприємство має незадовільний стан , тобто перебуває у фінансовій кризі , і є під загрозою банкрутства.

Найбільш поширеним є метод дослідження інвестиційної привабливості за допомогою аналізу фінансово-господарської діяльності . Спираючись на такий аналіз ТОВ «Вілла Мілк », який був проведений раніше , та враховуючи розміри та зовсім невелику частку на ринку, оцінку інвестиційної привабливості підприємства вважаємо за доцільне провести на основі аналізу фінансового стану, оперуючи як абсолютними, так і відносними показниками, представленими у таблицях 2.4-2.9.

Вони дозволять оцінити ТОВ «Вілла Мілк » та порівнювати його з іншими підприємствами за ступенем привабливості.

Для зручності аналізу занесемо всі найважливіші показники фінансової діяльності ТОВ « Вілла Мілк» дані до табл 2.18.

Таблиця 2.19

Показники фінансової діяльності досліджуваного підприємства

Назва показника	2019 рік	2020 рік	Нормативне значення
1	2	3	4
Майновий стан:			
1.Коефіцієнт зносу основних засобів	0,12	0,21	min
2.Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,73	0,25	max
3.Коефіцієнт вибуття основних засобів	0,13	0,27	$K_v < K_o$
Ліквідність:			
1.Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,09	0,09	>0
2.Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,31	0,24	0.6-0.8
3.Коефіцієнт покриття	0,69	0,58	>1
Фінансова стійкість:			
Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	-1,71	-4,70	>0.1
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,16	0,08	0.65-1.5
Коефіцієнт фінансової автономії	0,16	0,08	>0.5
Ділова активність:			
Коефіцієнт загальної оберненості активів	0,85	1,11	max
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	5,50	15,33	max
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	2,66	3,61	max
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	3,29	6,61	max
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	6,59	25,39	max
Прибутковість:			
Рентабельність власного капіталу	-11,2	6,21	max
Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком	-15,6	-4,68	max
Рентабельність діяльності	-10,8	-2,99	max

Джерело: складено автором на основі розрахунків та фінансової звітності підприємства

Проаналізувавши майновий стан підприємства, спостерігаємо таку картину: коефіцієнт зносу основних засобів за 2020 рік зріс. Це має негативне значення. Оскільки, показник вказує на рівень фізичного та морального зносу основних засобів. Позитивним було б зменшення показника, що

свідчило б про інтенсифікацію процесів оновлення необоротних виробничих активів , що підвищило б конкурентоспроможність підприємства .

Коефіцієнт оновлення основних засобів вказує на рівень фізичного та морального оновлення основних засобів підприємства. Позитивною була б тенденція до збільшення показника . На досліджуваному підприємстві показник має , навпаки , тенденцію до зменшення і зменшився на 65,7 %.

Коефіцієнт вибуття основних засобів доцільно розглядати з коефіцієнтом оновлення основних засобів . Якщо , дивитись на 2019 рік то коефіцієнт вибуття значно менший за коефіцієнт оновлення основних засобів , що означає розширене відтворення основних фондів . В 2020 році картина змінюється , і коефіцієнт вибуття перевищує коефіцієнт оновлення основних засобів . При такому розкладі має місце звужене відтворення основних фондів . Варто зазначити також і те , що у періоди застою економіки , зниження темпів інноваційної діяльності коефіцієнт вибуття основних фондів зменшується , а в періоди підйому економіки , активізації інноваційної та інвестиційної діяльності – збільшується . Порівнюючи з 2019 роком в 2020 даний коефіцієнт збільшився на 107,6% , що означає про позитивні зрушення на підприємстві .

Отже аналіз інвестиційної привабливості ТОВ «Вілла Мілк» дозволяє визначити такі недоліки у діяльності підприємства: збитковість , низькі показники прибутковості , які означають , що підприємство економічно не ефективно , негативні показники фінансової стійкості .

Також на інвестиційну привабливість дещо негативний вплив мають показники майнового стану , оскільки коефіцієнт вибуття за 2020 рік перевищує коефіцієнт оновлення , проте позитивним зрушенням є те , що відбувається достатнє оновлення основних засобів , порівнюючи з їхнім зносом . Спостерігається також позитивні зрушення показників ділової активності ТОВ «Вілла Мілк» .

Підсумовуючи все вище сказане , можна сказати що що підприємство зважаючи на фінансові показники та дослідження можливості банкрутства

не достатньо інвестиційно привабливе , та потребує підвищення всіх показників. На цьому підґрунті доцільно надалі визначити шляхи підвищення інвестиційної діяльності та обґрунтування цих напрямів.

Висновок до розділу 2

В даному розділі була надана загальна характеристика ТОВ «Вілла Мілк», досліджені його фінансові показники та оцінена інвестиційна привабливість даного підприємства .

Ми визначили , що Вілла Мілк - це сучасний фермерський комплекс європейського зразка з автоматизованим процесом доїння та високотехнологічний молокопереробний завод, який працює на новітньому обладнанні ізраїльської фірми «Tessa», дозволяють досягати показників найвищої якості продукції. Особливість підприємства в тому, що воно має завершений цикл виробництва – від вирощування кормів, утримання поголів'я молочного стада до переробки молочної сировини та виробництва кінцевого продукту споживання.

Був розглянутий асортимент та визначена організаційна структура підприємства . Також охарактеризували структурні підрозділи суб'єкта господарювання та вияснили яку роботу виконує кожен підрозділ .

Оцінка основних техніко-економічних показників показала, що підприємство намагається знаходити нові канали збуту та розвиватися, знаходити своїх споживачів , розвивати маркетинг . З кожним роком показники загалом покращуються , але на достатній рівень не виходять . Проаналізувавши основні фінансові показники робимо висновок, що за роки функціонування підприємство «Вілла Мілк» здебільшого має негативні показники . Проте якщо порівнювати 2019 та 2020 роки , то в 2020 році підприємство починає діяти більш ефективно та покращує свою фінансову діяльність . Зокрема , підвищився чистий дохід від реалізації на 118,9% ,

проте через значні витрати в кінечному результаті, отримуємо збиток в 182,4 тис.грн.. Такий негативний результат пов'язаний зі сплатою заборгованості за минулий рік , тобто з непокритим збитком .Також підвищились такі показники як собівартість та витрати . Загалом підприємство ТОВ «Вілла Мілк» за фінансовими показниками є збитковим та не інвестиційно привабливим, що є негативним результатом діяльності суб'єкта господарювання.

За допомогою SWOT – аналізу було проведено дослідження сильних , слабких сторін , можливостей та загроз ТОВ «Вілла Мілк». З проведеного аналізу видно , що Вілла Мілк має сильні сторони , проте вони не використовуються максимально . Значний вплив на підприємство має зовнішнє середовище , проте якщо враховувати , що ТОВ «Вілла Мілк» лише ввійшла на ринок , то дану позицію можна вважати прогресуючою. Необхідно уникати загроз ,дотримуватися поставлених стратегічних цілей , постійно удосконалюватися , що допоможе закріпитися на ринку та підвищити впізнаваність компанії , привабити нових споживачів та затримати їх увагу на підприємстві.

Також в даному розділі було оцінено інвестиційну привабливість досліджуваного підприємства.

Визначено, що ТОВ «Вілла Мілк» знаходиться на етапі «юності» оскільки спостерігаються швидкі темпи приросту чистого доходу та загальної суми активів . З підходу інвестиційної привабливості , це не найкраща стадія життєвого циклу підприємства. Проте , багато інвесторів вбачають потенціал в таких невеликих підприємствах саме на такій стадії.

За коефіцієнтом Бівера підприємство ТОВ «Вілла Мілк» має ризик до абсолютного банкрутства в найближчі 6 років . Позитивним явищем є покращення показника у 2020 році , він став наближатися до еталонного.

Модель Терещенка показує нам що протягом 2019-2020 рр. підприємство має незадовільний стан , тобто перебуває у фінансовій кризі , і є під загрозою банкрутства.

Підсумовуючи все вище сказане , можна сказати що підприємство зважаючи на фінансові показники та дослідження можливості банкрутства не достатньо інвестиційно привабливе , та потребує підвищення всіх показників.

РОЗДІЛ 3. РОЗРОБЛЕННЯ ШЛЯХІВ ,ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ НА ТОВ «Villa Milk»

3.1. Прийняття управлінського рішення щодо напрямків та резервів підвищення інвестиційної привабливості підприємства

Інвестиційну привабливість підприємств певної галузі чи певного регіону визначають сукупність політичних, соціально-економічних, культурних, організаційно-правових, географічних та екологічних факторів, що діють в країні (регіоні, підприємстві) та формують інвестиційний клімат.

Відомо, що інвестиції, як ключовий фактор розвитку національного господарства, стають стимулом до розвитку підприємств, ефективність яких забезпечується залученням більшого обсягу грошових коштів. Приплив інвестицій у харчову промисловість тісно пов'язаний із рівнем інвестиційної привабливості підприємства, який залежить від ряду факторів, а саме, чим вища інвестиційна привабливість реципієнта, тим більший обсяг інвестиційних ресурсів і нижче рівень витрат на їхнє залучення, тому вдосконалення процесу формування високого рівня інвестиційної привабливості підприємства є дуже важливим як для підприємства, так і для інвестора[43.,с.120].

Підвищення інвестиційної привабливості ТОВ «Вілла Мілк» повинно відбуватися в рамках такої послідовності, яка дозволить сформувати напрями інвестиційної привабливості підприємства (рис. 3.1).

Визначення напрямів підвищення інвестиційної привабливості лежить в основі теоретичного обґрунтування проблеми формування достатньої конкурентоспроможності підприємства на інвестиційному ринку й безперечно пов'язано із загальними факторами інвестиційної привабливості. Варто зазначити , що напрями які впливають на зростання інвестиційної привабливості підприємства, будуть різними для кожного типу інвесторів[44].

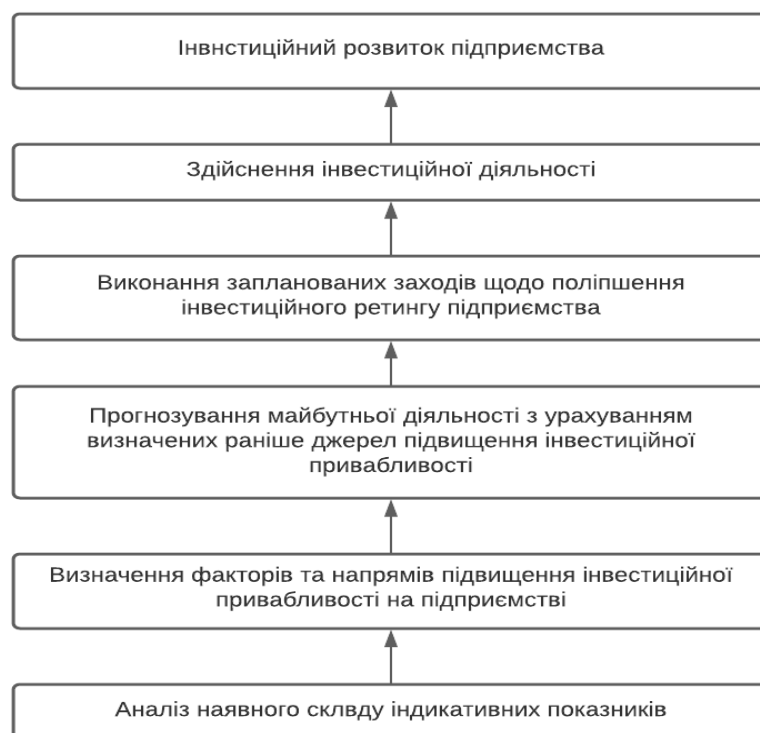

Рис. 3.1. Послідовність формування інвестиційної привабливості на ТОВ «Вілла Мілк»

Джерело: сформовано автором на основі [29,44]

Доцільним буде сформувати можливі фактори прямого та опосередкованого впливу на підвищення інвестиційної привабливості ТОВ «Вілла Мілк», які наведено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1.

Фактори підвищення інвестиційної привабливості ТОВ «Вілла Мілк»

Фактори	Напрями підвищення інвестиційної привабливості
1	2
<i>Фактори прямого впливу на рівень привабливості підприємства</i>	
1 Фінансові	1. Підвищення ефективності використання основних фондів на підприємстві. 2. Зростання ефективності використання обігових коштів. 3. Підвищення ліквідності, фінансової стійкості, платоспроможності підприємства. 4. Удосконалення управління прибутком підприємства.

Продовження таблиці 3.1

1	2
2 Економічні	1. Запровадження маркетингових заходів. 2. Управління ціноутворенням на продукцію промислового підприємства. 3. Упровадження моніторингу цін на сировину та комплектуючі вироби. 4. Зростання ефективності діяльності підприємства за рахунок упровадження екологічно безпечного обладнання. 5. Управління якістю.
<i>Фактори опосередкованого впливу на рівень привабливості підприємства</i>	
1 Кадрові	1. Підвищення ефективності використання соціальних ресурсів підприємства. 2. Підвищення якості роботи управлінського персоналу. 3. Підвищення кваліфікації персоналу
2 Інформаційні	1. Розробка і впровадження прогресивних інформаційних систем на підприємстві. 2. Забезпечення доступності внутрішньої інформації. 3. Налагодження каналів обміну зовнішньою інформацією.
3 Фактори підсилення ділової репутації	1. Розробка ефективної PR-стратегії. 2. Створення надійного PR-ресурсу

Джерело: сформовано автором на основі [45]

Щодо факторів непрямого впливу, а саме кадрових, то можна запропонувати наступні напрями: підвищення ефективності використання трудових ресурсів підприємства, підвищення якості роботи управлінського персоналу, а також забезпечення підвищення кваліфікації персоналу. Це буде доцільним, оскільки на підприємстві управлінському складу, постійно потрібно вдосконалювати знання та навички, задля прийняття влучних та доцільних управлінських рішень, які безпосередньо впливають на всю роботу ТОВ «Вілла Мілк»

Серед інформаційних можна відзначити розробку і впровадження прогресивних інформаційних систем на підприємстві, забезпечення доступності внутрішньої інформації та налагодження каналів обміну зовнішньою інформацією.

Третьою групою факторів непрямого впливу є фактори підсилення ділової репутації, і тут можна виділити наступні напрями підвищення інвестиційної привабливості підприємств. Це розробка ефективної PR-стратегії та створення надійного PR-ресурсу.

Поміж окремих факторів і напрямів підвищення інвестиційної привабливості доцільно використовувати їх групування за ступенем впливу, а саме: фінансові та економічні фактори, що здійснюють прямий вплив на рівень привабливості промислового підприємства, та групи факторів опосередкованого впливу, а саме кадрові, інформаційні, резерви підвищення ділової репутації тощо. Вплив іншого економічного фактору формування інвестиційної привабливості підприємства – маркетингових заходів – є дуже суттєвою проблемою. Стимулювання широкого надання послуг завдяки відповідній рекламній політиці, грамотний вихід і утримання на різних сегментах ринку тощо, дозволять підприємству значно покращити усі показники своєї діяльності[46].

Не менш важливим є фактор підвищення ефективності управління ціноутворенням на підприємстві. Він дуже щільно пов'язаний із попереднім фактором, оскільки сама маркетингова служба повинна досліджувати сегменти ринку.

Окремим фактором підвищення інвестиційної привабливості ТОВ «Вілла Мілк» є наявність адекватної інформації про ціни на сировину та комплектуючі. Тому необхідним є формування на ринку спеціальних установ, основним видом діяльності яких був би моніторинг. Вони зможуть надати підприємствам можливість отримати точні відомості про ціни на ринку і обрати оптимальний варіант.

Ефективність використання природоохоронних заходів може бути пов'язана з багатьма факторами і далеко не завжди залежить від самого підприємства. Законодавчі акти, що визначають відповідальність за забруднення навколишнього середовища, містять певні економічні важелі стимулювання введення безпечних для навколишнього середовища

технологій. Важливим фактором, що впливає на конкурентоспроможність підприємства, є підвищення якості продукції. Ця вимога стосується не тільки підвищення якості продукції, а й відповідності їх міжнародним стандартам якості. Наявність величезної кількості вимог до якості набагато збільшує витрати, і дозволяє виходити на міжнародний ринок із світовим рівнем цін на послуги.

Соціальні фактори і резерви росту інвестиційної привабливості включають використання ефективних моделей стимулювання високих результатів діяльності, прогресивних форм оплати і стимулювання праці, системи заохочення і компенсаційних виплат, які в кінцевому підсумку призводять до покращення саме фінансово-господарських показників діяльності підприємства. Їх вплив може бути простежений під час розрахунку рейтингу інвестиційної привабливості і відбивається на його кінцевому значенні.

У підвищенні ефективності управління на ТОВ «Вілла Мілк» найважливішим є забезпечення достатньої мотивації кваліфікованих фахівців-управлінців у максимізації фінансово-економічних результатів діяльності підприємства.

Серед інформаційних напрямів зростання інвестиційної привабливості і, зокрема, впровадження прогресивних технологій та інформаційних систем, слід виокремити необхідність інтеграції окремих автоматизованих систем управління на підприємстві. Інтеграція різних систем управління не є разовою операцією, а повинна бути серйозним і довготривалим процесом. Серед інших інформаційних складових формування інвестиційної привабливості ТОВ «Вілла Мілк» слід особливо виділити ступінь відкритості внутрішньої інформації для потенційних інвесторів, які, за відсутності необхідних їм даних, можуть одразу віднести потенційного реципієнта до категорії об'єктів з високим ризиком вкладання коштів, тобто з низькою інвестиційною привабливістю. Розглядаючи інформаційні потоки підприємства, їх не слід розцінювати як замкнуту систему.

Вкрай важливим є не тільки високий рівень автоматизованих систем управління на підприємстві, але й наявність сталих і розвинутих інформаційних зв'язків з іншими господарюючими суб'єктами, в першу чергу, з державними органами, постачальниками та споживачами.

В межах економіки країни найнеобхіднішими є заходи із спрощення відносин із податковою адміністрацією, перехід на виключно електронні розрахунки із контрагентами. Підвищення інвестиційної привабливості може бути як наслідком прямого покращення показників, наприклад, прискорення обігу оборотних коштів за рахунок скорочення заборгованості, а також непрямого, наприклад, підвищення вмотивованості персоналу, що в кінцевому рахунку призведе до покращення фінансових показників.

Саме визначення напрямів підвищення інвестиційної привабливості реально характеризує поточний стан та потенціал підприємства, як для майбутніх інвесторів, так і для менеджменту компанії. Вихід на нові ринки можливий виключно за умовою отримання сертифікації якості підприємства та його продукції, що й було запропоновано у якості організаційних заходів підвищення інвестиційної привабливості ТОВ «Вілла Мілк».

Можна запропонувати наступні напрями підвищення інвестиційної привабливості ТОВ «Вілла Мілк» (табл. 3.3.).

Таблиця 3.2.

Напрями підвищення інвестиційної привабливості ТОВ «Вілла Мілк»

№	Назва напрямку підвищення інвестиційної привабливості на підприємстві
1	2
1	Динамічний маркетинг, тобто впровадження реклами через різні джерела та розширення географії просування та збуту продукції.
2	Мінімізація витрат. Встановлення оптимального значення обсягу виробництва продукції.
3	Стратегічне партнерство. Пошук партнерів та встановлення взаємозв'язків.

Продовження таблиці 3.2

4	Технологічна реструктуризація. Оптимізація виробничого процесу, модернізація обладнання
5	Прискорення обороту грошових коштів. Скорочення обсягів готівкових розрахунків.
6	Мотивація та єдність персоналу. Заохочення співробітництва працівників між різними відділами.
7	Максимальна реалізація експортного потенціалу.
8	Розширення модельного ряду. Розробка нової продукції високого попиту.
9	Удосконалення системи управління бізнес-процесами. Поліпшення системи планування, обліку і контролю за основними показниками діяльності підприємства.
10	Управління ризиками. Регулярна оцінка ймовірного збитку й прийняття рішень щодо управління потенційними ризиками.
11	Активна участь у тендерах та диверсифікація продукції у межах ринку

Джерело: розроблено автором

Таким чином використання пріоритетних напрямів підвищення інвестиційної привабливості підприємства надає змогу підприємству ефективно керувати власною конкурентоспроможністю, що є запорукою його подальшого розвитку.

Доцільним, на нашу думку, буде прийняття управлінського рішення, щодо підвищення інвестиційної привабливості підприємства за рахунок створення інвестиційного проекту з модернізації обладнання та підвищення обсягів виробництва для реалізації високоекологічного продукту – сиру «Бринза». Таке рішення було б доцільним та ефективним, оскільки, як було висвітлено раніше, сир «Бринза» користується попитом серед споживачів ТОВ «Вілла Мілк» проте виробничі можливості та наявна технологія загальмують процес виробництва.

Алгоритм розроблення даного управлінського рішення з деталізацією та поясненням етапів висвітлено на рис. 3.1.

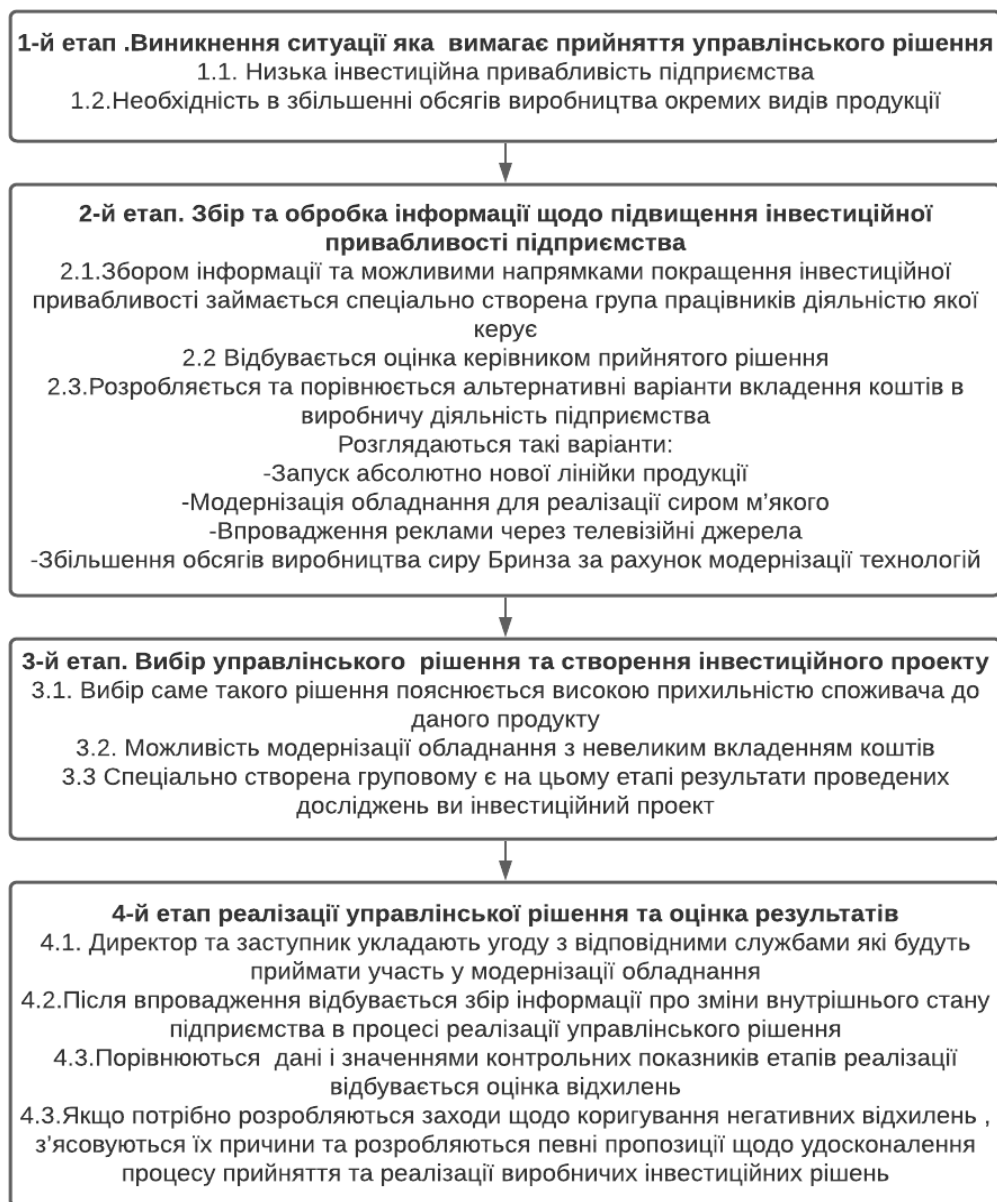

Рис.3.1. Алгоритм розроблення управлінського рішення на ТОВ «Вілла Мілк»

Джерело: розроблено автором

Дане управлінське рішення пов'язане з забезпеченням розвитку технології , які використовуються в виробничих процесах , та вкладення туди

інвестицій , що дозволяє значно підвищити ефективність використання ресурсів та/або зменшити витрати на виконання окремих технологічних процесів , що в підсумку призводить до одержання значної економії технологічних витрат підприємства .

Оскільки обране оптимальне управлінське рішення пов'язане з бізнеспроектом , то необхідним буде навести структуру робіт проекту (рис3.2).

Ієрархічна структура робіт (Work Breakdown Structure) - інструмент, що дозволяє розбити проект на складові частини. Вона встановлює ієрархічно структуроване розподіл робіт з реалізації проекту для всіх задіяних в ньому працівників.

У ході побудови WBS здійснюється послідовна декомпозиція проекту на підпроекти, пакети робіт різного рівня, пакети детальних робіт. Декомпозиція - це поділ результатів проекту на менші, більш керовані компоненти до рівня пакетів робіт. Пакети робіт зазвичай відповідають самому нижньому рівню деталізації і складаються з окремих робіт. Декомпозиція повинна бути коректною, тобто елементи будь-якого рівня WBS повинні бути необхідні і достатні для створення відповідного елемента верхнього рівня.

Існує 5 фаз ієрархічної структури :

- Продуктова – побудова WBS за компонентами продукту проекту. Як елементи вибираються елементи продуктів проекту, його матеріальні результати. Для визначення назви пакетів робіт і окремих робіт використовуються іменники .Така ієрархічна структура робіт необхідна проектному менеджеру для спілкування із замовником проекту. Замовнику важливо бачити, що і коли менеджер буде йому здавати, чи всі продукти проекту будуть йому представлені тощо [48] .

- Функціональна – побудова WBS по функціональним елементам діяльності. Як елементи вибираються елементи операцій технологічного циклу виробництва продукції проекту, згруповані за функціональною

ознакою. Для визначення назви пакетів робіт і окремих робіт використовуються в основному іменники. Функціональна ієрархічна структура робіт зручна проектному менеджеру для взаємодії з виконавцями.

- Географічна – побудова WBS за місцем розташування складових продукту проекту, за географічним розподілом команди проекту.

- Організаційна – побудова WBS за елементами організаційної структури. Як елементи WBS вибираються елементи організаційної структури або структурної схеми організації (проекту). [49].

- За фазами життєвого циклу – побудова WBS по фазах життєвого циклу проекту. Проекти, що використовують цей тип, розбиті на основні етапи, а не на завдання і дії. За цим підходом фази плануються детально, а потім обробляються по одному відповідно до тих, які є найбільш актуальними.

Ієрархічна структура робіт являє собою, по суті, перелік завдань проекту. Вона може бути представлена в графічному вигляді або у вигляді опису, що відображає вкладення робіт [49].

Рис.3.2. WBS модернізації обладнання для виготовлення сиру «Бринза» за функціональним підходом

Джерело : розроблено автором

З рисунку бачимо які елементи використовуються для досягнення даного управлінського рішення . Серед них : управління персоналом , управління фінансами , маркетинг та організація виробництва. Всі подані елементи згруповані за функціональною ознакою , а їх використання , при застосуванні цього підходу , дають змогу простіше призначити відповідальних за окремі блоки операцій .

Для того щоб більш детально дослідити процес планування виконання основних завдань проекту — обсягів, часу, витрат — менеджеру і команді проекту треба знати, які роботи виконувати, хто їх буде виконувати, які кошти і ресурси виділяються на ці роботи і якою є структура відповідних затрат. Відповідь на ці питання дає структуризація проекту, яка полягає у формуванні структури проектних робіт, затрат і узгодженні їх із організаційною структурою проектної команди. Вона передбачає розробку не тільки так званої робочої структури проекту (WBS), а й організаційної структури проекту (Organization Breakdown Structure — OBS).

Організаційна структура управління проектом - це сукупність взаємопов'язаних органів управління, що розташовані на різних ступенях системи. В більш простому понятті, це організація людей для успішного виконання проекту[50].

Основна сила проектної концепції управління полягає в делегуванні влади та накладеній відповідальності за досягнення цілей на певних керівників - менеджерів проекту та стрижневих членів команди. Своєю чергою, основна проблема проектної концепції управління - у складності створення ефективної тимчасової системи управління, яка має функціонувати спільно з постійною системою управління в організації[50].

Оптимальна організація команди проекту, яка поєднує як керівників проекту і команду виконавців, так і підрозділи та спеціалістів, які впливають на хід робіт або здійснюють ту чи іншу підтримку проекту, дає можливість підвищити ефективність управління та уникнути проблем.

Наведемо організаційну структуру проектної групи для управлінського рішення , щодо підвищення інвестиційної привабливості на ТОВ «Вілла Мілк»(рис.3.4).

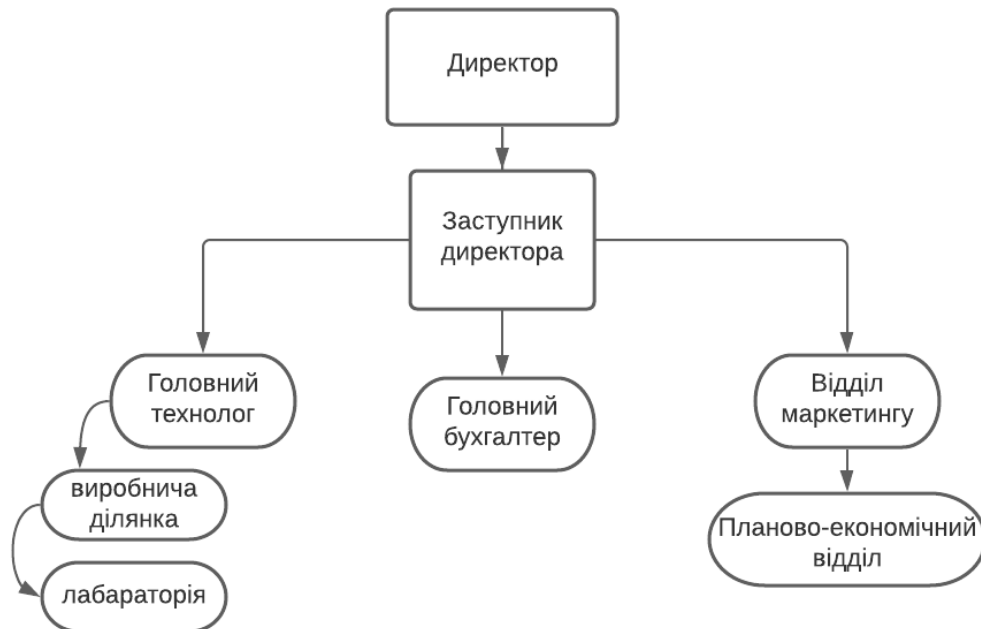

Рис.3.4. Організаційна структура проектної групи (OBS) обраного управлінського рішення на ТОВ «Вілла Мілк»

Джерело : розроблено автором

З рисунку бачимо , що проектна група підпорядковується директору . Контроль за здійснення всіх операцій лежить на заступнику директора . Всі технологічні завдання які пов'язані ,безпосередньо ,з виробництвом виконуються головним технологом . Фінансові питання , такі як : пошук інвесторів , підрахування економічної вигідності проекту , розрахунок витрат і тд. виконується головним бухгалтером. Відділ маркетингу досліджує поведінку споживачів , ринок , та зміни ньому в наслідок впровадження заходу. Планово-економічний відділ здійснює роботу по економічному плануванні виявляє і використовує резерви виробництва з метою досягнення найбільшої економічної ефективності.

Для того щоб пов'язати виконання певних робіт які необхідні при виконанні проекту з виконавцями , на основі матриць WBS та OBS, використовується матриця відповідальності проекту (RAM).

Матриця відповідальності – це графічне зображення виконавців проектних робіт , або закріплення відповідальності членів проектної команди за виконання окремих елементів проекту [51] . Матриця повинна показувати , хто відповідає за конкретний аспект проекту і якою є міра цієї відповідальності .

В даному дослідженні адаптуємо матрицю відповідальності до інвестиційного проєкту з модернізації обладнання для виготовлення високоекологічного сиру «Бринза» (табл.3.3).

У матриці запропонований такий розподіл робіт за проектом :

Ц-постановка цілей , формування задач ,затвердження ;

Р- прийняття рішення ;

П- підготовка рішення , проведення розрахунків;

В-виконання рішення, контроль;

У-участь ,інформування , збирання даних.

Таблиця 3.3

Матриця відповідальності проекту модернізації обладнання для виготовлення сиру «Бринза»

Дія 1	Відповідальна особа 2					
	Директор	Заступник директора	Головний технолог	Бухгалтерія	Маркетинговий відділ	Планово-економічний відділ
1.Аналіз ситуації на виробництві	Ц	В		П	У	П
Проведення інформаційних та маркетингових досліджень	Ц	В			Ц,У	У

Продовження таблиці 3.3

1	2					
Рішення директора про модернізацію обладнання	Ц	В	П	П		
Розробка оптимального способу модернізації обладнання	Ц		В			В,У
Оптимальний план роботи	Ц	В			У	В
Затвердження положення про роботу з оновленим обладнанням	Ц	В		В		
Введення в експлуатацію	Ц	В	В,У			У
Створення маркетингових заходів	Ц				В,У,П	У
Затвердження положення про оновлену технологію виробництва сиру «Бринза»	Ц	В		В		

Джерело: розроблено автором

Запропонована базова матриця відповідальності сприяє більшій оперативності реалізації проектних робіт, чіткішому визначенню функціональних обов'язків окремих структурних підрозділів підприємства, дозволяє підвищити відповідальність за якість проектних рішень в виробництві. Це у підсумку сприяє не тільки зростанню якості продукції проекту, а й підвищенню ефективності використання ресурсів.

Варто зазначити, що обґрунтування та деталізація управлінського рішення, а також використання матриць які показують: структуру робіт проекту, організаційну структуру проектної групи, відповідальність виконавців проекту на підприємстві ТОВ «Вілла Мілк» допомагає та сприяє більш ефективній реалізації обраного проекту, щодо покращення інвестиційної привабливості за рахунок створення інвестиційного проекту.

Але все ж варто розуміти, що підготовка підприємства до залучення інвестицій має бути поетапним, спланованим і чітко визначеним процесом. Оскільки, інвестиційна привабливість відіграє вирішальну роль при прийнятті інвестором рішення про вкладення коштів у розвиток підприємства.

3.2. Обґрунтування доцільності впровадження обраного заходу

Молочним продуктам, урахувавши їх біологічну цінність, відводиться першочергове значення в організації здорового харчування населення.

З-поміж усіх молочних продуктів бринза займає особливе місце. Це концентрований, легкозасвоюваний білковий продукт, що має гарні органолептичні властивості, широку гаму смакових відтінків та здатність довгого зберігання[52.,с.26-27].

Окрім загальновідомих даних про високу харчову цінність бринзи, з'явилися дані про те, що виникаючі під час визрівання бринзи короткі ланцюги з амінокислот мають таку ж біологічну активність, як вітаміни та гормони. Однак останнім часом перед заводами, що використовують молоко як основний компонент, постала дуже серйозна проблема, така, як нестача молока. Це призводить до того, що заводи повинні скорочувати свої виробничі потужності за рахунок зупинення окремих ліній[53].

Експлуатація заводів з великою кількістю ліній стала нерентабельною за рахунок нераціонального використання виробничих ресурсів. Звідси виходить, що підприємство з меншою кількістю ліній та меншими виробничими потужностями буде більш ефективним. Таке підприємство буде повною мірою використовувати свої ресурси.

Таким чином, у ході проведення досліджень була доведена ефективність виготовлення бринзи в умовах малого приватного підприємства шляхом модернізації стадії створення згустку за рахунок заміни класичної

сироварної ванни на сировиготовлювач, внесення змін у технологічну схему у зв'язку з заміною та модернізацією обладнання, виконання оптимального підбору основного та допоміжного обладнання.

Сировиготовлювач призначений для виготовлення твердих сичугових та м'яких сирів. До його складу входять апарат для вироблення сирного зерна, пульт і шафа управління, майданчик обслуговування та насоси для відкачування сирного зерна та сироватки[54].

Апарат для вироблення сирного зерна вміщує необхідну кількість молока, інгредієнтів, пастеризованої води та розсолу, підтримує задану температуру суміші, здійснює розрізання згустку та вимішування сирного зерна. Спеціальними насосами відкачуються сироватка та сирне зерно.

Система мікропроцесорного управління забезпечує роботу сировиготовлювача в автоматичному та напівавтоматичному режимах. Миття здійснюється безрозбірно шляхом підключення до системи індивідуального або централізованої мийки[55].

Для підвищення інвестиційної привабливості підприємства пропонується інвестиційний проект з модернізації обладнання для реалізації високоекологічного продукту – сиру «Бринза». За допомогою такого проекту підвищаться обсяги виробництва, що зайняті у виробництві сиру «Бринза». Задля цього пропонуємо здійснити установку мікропроцесора, що автоматизує процес подачі сироватки до ванн де дозріває сирне зерно.

Розрахуємо ефективність запропоновано заходу.

Розрахуємо вартість інвестицій в модернізацію, вартість мікропроцесора складає 235,5 тис грн, а встановлення його 2,7 тис. грн., відповідно

$$\Delta K_{\text{Вн}} \text{ з ПДВ} = 235,5 + 2,7 = 226,2 \text{ тис.грн.}$$

В результаті запровадження модернізації можливо збільшити обсяги реалізації до 2 т на рік. Отже збільшимо обсяг виробництва на 2 т, що дасть змогу швидко окупити проект.

Розрахуємо приріст обігових коштів ΔOK :

$$\Delta OK = OK_{\text{сер}} \times \Delta OV/PP, \quad (3.1)$$

де $OK_{\text{ср}}$ – середньорічна вартість запасів (за формою № 1);

РП – чистий дохід від реалізації продукції (за формою № 2);

Розрахуємо інвестиції:

$$I = \Delta K_{\text{Вн з ПДВ}} + \Delta OK = 226,2 + 78,31 = 304,51 \text{ тис.грн.}$$

Розрахуємо калькуляцію витрат на основі даних планової калькуляції

Стаття 1. Сировина, основні та допоміжні матеріали (табл.3.4)

Таблиця 3.3

Вартість сировини та основних матеріалів на 1 т сиру «Бринза»

№ п.п	Назва сировини	Одиниці виміру	Норми витрати на 1т	Ціна за 1 од, грн	Витрати на 1т сиру, грн
1	Сичужний фермент	кг	0,5	1000	500
2	Молоко коров'яче	кг	4500	15	67500
3	Вершки	кг	1000	45	45000
4	Азот рідкий	м ³	0,65	65	42,25
5	Вода технічна	л	40	15	600
6	Вода очищена	л	20	25	500
7	Миючий засіб	л	0,026	39,6	1,0296
8	Мило господарче	шт	0,25	5	1,25
9	Спирт етиловий ректифікований	л	0,053	42,6	2,2578
10	Закваска	кг	0,05	480	24
	Всього				114170,7 874

Джерело: розраховано автором

Вартість допоміжних матеріалів подано в таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Вартість допоміжних матеріалів на 1 т сиру «Бринза»

№ п.п	Назва сировини	Одиниці виміру	Норми витрати на 1т	Ціна за 1 од, грн	Витрати на 1т сиру, грн
1	Етикетка самоклеїлка	кг	0,4	700	280
2	Гофроящик	кг	0,5	80	40
3	Маркіровочні ярлики	кг	0,07	250	17,5
4	Мішки	шт	0,5	1,6	0,8
5	Інші	кг	1,2	204,17	245
	Всього				583,3

Джерело: розраховано автором

Всього за статтею 114170,7874+583,3=114580 грн

Стаття 2. Вартість палива та енергії на основні технологічні цілі
(табл.3.5.)

Таблиця 3.5

Вартість палива та енергії на основні технологічні цілі

№ п.п	Вид енергії	Одиниці виміру	Норми витрати на 1 т	Ціна одиниці енергії. грн	Вартість на 1 т, грн
1	Природний газ	м ³	1,5	8,5	12,75
2	Електрична енергія	кВт / год	2000	1,68	3360
3	Вода гаряча	м ³	5	74,45	372,25
4	Вода питна	м ³	30	19,6	588
	Всього				4333

Джерло: розраховано автором

Стаття 3. Заробітна плата промислово-виробничого персоналу 2134 грн на 1 т, відповідно відрахування до ЄСП складають $2134 * 0,22 = 810$ грн/т

Стаття 4. Витрати на утримання та експлуатацію обладнання

Сюди включаються витрати на амортизацію, обслуговування та поточний ремонт обладнання і згідно даних калькуляції складають 3461,05 грн. приріст цих витрат за 1-й рік = 64979,91 грн.

Отже $\Delta A = 64979,91$ грн.

ΔA на 1 т = $64979,91 / 20 = 3248,9$ грн./т

Витрати на утримання та поточний ремонт приймемо в розмірі 7,763% від вартості всього устаткування 1204,21 грн/ т

Разом витрати на 1 т готового продукту становлять:

$3461,05 + 3248,9 + 1204,21 = 7914,61$ грн.

Стаття 5. Загальні виробничі витрати

Витрати на 1 т продукції згідно калькуляційних даних становить 294,74 грн.

Стаття 6. Адміністративні витрати 7345 грн/т

Стаття 7. Витрати на реалізацію та збут продукції 2676 грн/т

Загальні витрати на виробництво 1 т сиру становлять:

132065+ 7345 + 2676= 142086 грн.

Зведемо всі витрати до таблиці 3.6.

Таблиця 3.6

Калькуляція собівартості та розрахунок ціни на 1 т сиру «Бринза»

Статті калькуляції	Витрати, тис. грн./т за рік	Питома вага, %
1	2	3
Сировина, основні та допоміжні матеріали	114580	81,79
Вартість палива та енергії на основні технологічні цілі	4333	3,09
Заробітна плата промислово-виробничого персоналу	2134	1,52
Відрахування до ЄСП	810	0,58
Витрати на утримання та експлуатацію обладнання	7914,61	5,65
Загальні виробничі витрати	294,74	0,21
Адміністративні витрати	7345	5,24
Витрати на реалізацію та збут продукції	2676	1,91
Повна собівартість	142086	100
Оптово-відпускна ціна	160000	-
Прибуток	17914	-

Джерело: розраховано автором

Розрахуємо прибуток, чистий прибуток та чистий грошовий потік:

Повні витрати на виробництво 2 т сиру – 284172 грн.

Отже ,собівартість додаткового випуску становитиме 284172 грн.

,а виручка від реалізації складе $2 \cdot 160000 = 320000$ грн.,

,а отже додатковий прибуток становитиме

$\Delta\P = 320000 - 284172 = 252172$ грн. = 252,172 тис.грн.

$\Delta\P_{\text{чистий}} = 252,172 \times 0,82 = 206,78$ тис. грн.

$\text{ЧГП} = \Delta\P_{\text{ч}} + \Delta A = 206,78 + 9,283 = 216,06$ тис.грн.

Обґрунтуємо доцільність за допомогою дисконтних методів.
Розрахунки заносимо в таблицю 3.7.

Таблиця 3.7

**Розрахунок зведених грошових потоків, очікуваних в результаті
здійснення запропонованого заходу**

Показники	Роки									
	0	1	2	3	4	5	6	7		
1. Інвестиції (I)	304,5	-	-							
2. Додатковий чистий прибуток (ΔП _ч)	-	206,78	206,78	20,78	206,78	20,78	206,78	206,78	206,78	1447,46
3. Приріст амортизації (ΔА) тис. грн.	-	9,283	9,283	9,283	9,283	9,283	9,283	9,283	9,283	64,981
4. Чистий грошовий потік (ЧГП _т) тис. грн.	-	216,06	216,06	216,06	216,06	216,06	216,06	216,06	216,06	1512,44
5. α _t при i = 17%	-	0,787	0,620	0,488	0,384	0,303	0,238	0,188	0,146	3,0
6. ЧГП _т × (дисконтований ЧГП) тис. грн.	-	170,128	133,95	105,480	83,05	65,398	51,494	40,547	31,111	650,061
7. Кумулятивний грошовий потік тис. грн.	-304,5	134,372	-4,12	105,067	188,122	253,520	305,014	345,561	345,561	1062,50

Джерело: розраховано автором

За даними таблиці 3.7 можна визначити доцільність проведення запропонованого заходу:

$$\text{ЧПД} = 650,0 - 30,5 = 345,561 \text{ тис. грн.} > 0 \text{ – проект доцільний}$$

$$\text{ПО}_{\text{диск.}} = 304,5 / (1062,5/7) = 2,01 \text{ років}$$

$$\text{ID} = 345,61/304,5 = 1,13 > 1 \text{ – проект доцільний}$$

Отже, даний захід є доцільним і його впровадження ініціюватиме збільшення обсягів виробництва, прибуток на ТОВ «Вілла Мілк», а отже і інвестиційну привабливість

Розглянемо вплив заходу на основні техніко-економічні показники роботи підприємства (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

**Вплив заходу на основні техніко-економічні показники діяльності
ТОВ «Villa Milk»**

Показник	Роки		Відхилення(+;-)	
	2020	плановий	абсолютне	відносне,%
1	2	3	4	5
Чистий дохід ,тис грн	6095,6	6415,6	320	4,99
Собівартість реалізованої продукції , тис.грн	3898,6	4182,77	284,172	6,79
Валовий прибуток, тис.грн	-182,4	69,772	252,172	361,42
Вартість оборотних активів,тис.грн	1565,5	1643,81	78,31	4,76
Інші витрати,тис.грн	2435	2435	-	-
Повні витрати на виробництво продукції, тис.грн	6333,6	6617,77	284,172	4,29
Прибуток від реалізації тис.грн	-182,4	69,772	252,172	361,42
Середньо-спискова чисельність працюючих,чол	16	16	-	-
Витрати на 1 грн обсягу виробленої продукції., грн	1,0	0,98	-0,02	-2,04
Рентабельність продукції %	-4,68	1,05	5,73	-

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

В результаті запропонованого заходу чистий дохід від реалізації зросте на 320 тис.грн., показник собівартістості також зросте на 6,79%, крім того підприємство покриє свій збиток і отримає додатковий прибуток в розмірі 252,172 тис.грн., проект окупиться за два роки, отже можна говорити про доцільність запровадження проекту.

Висновки до розділу 3

Інвестиційна привабливість відіграє вирішальну роль при прийнятті інвестором рішення про вкладення коштів у розвиток підприємства. Таким чином, використання напрямів підвищення інвестиційної привабливості підприємства надає змогу ТОВ «Вілла Мілк» ефективно керувати власною конкурентоспроможністю, що є запорукою подальшого розвитку підприємства.

Таким чином, було визначено пріоритетні напрями підвищення інвестиційної привабливості ТОВ «Вілла Мілк», серед них : - динамічний маркетинг, тобто впровадження реклами через різні джерела та розширення географії просування та збуту продукції; - мінімізація витрат. (встановлення оптимального значення обсягу виробництва продукції); - стратегічне партнерство. (пошук країн-партнерів та встановлення взаємозв'язків); - технологічна реструктуризація. (оптимізація виробничого процесу); - прискорення обороту грошових коштів. (скорочення обсягів готівкових розрахунків) ; - мотивація та єдність персоналу. (заохочення співробітництва працівників між різними відділами) ; розширення модельного ряду. (розробка нової продукції високого попиту) та інші . Їх подальше використання надає змогу підприємству ефективно керувати власною конкурентоспроможністю, що є запорукою його подальшого розвитку.

Запропоновано модернізувати обладнання за рахунок сировловлювача, що дасть змогу отримати підприємству додатковий прибуток в розмірі 252,172 тис.грн., що свідчить про ефективність даної пропозиції і можливості щодо її запровадження на підприємстві.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

В даному курсовому проекті розглянуто питання щодо оцінки та підвищення інвестиційної привабливості підприємства за допомогою різних методів.

Спираючись на наукові роботи вчених було висвітлено такі поняття як «інвестиції» та «інвестиційна привабливість» та їх значення в діяльності підприємства, розглянуто методи, щодо формування інвестиційної привабливості та її оцінки.

Визначили, що інвестиційна привабливість являє собою відносне поняття, що відображає думку певної групи інвесторів відносно співвідношення рівня ризику, рівня прибутковості та вартості фінансових ресурсів в тій або іншій державі, регіоні або галузі, з одного боку. А з іншого боку, це сукупність деяких об'єктивних ознак, властивостей, засобів, можливостей економічної системи, яка обумовлює потенційний платіжний попит на інвестиції. Варто також зазначити, що під час дослідження інвестиційної привабливості підприємства важливе місце належить розгляду факторів, що на неї впливають. До факторів загальної дії відносяться:

- соціально-економічні (загальний розвиток галузей економіки; розвиток фінансово-кредитної системи; функціонування фондового ринку; рівень інфляції).
- політичні (політична ситуація в країні; нормативно-правова база в галузі інвестування).

Було розглянуто основні методи дослідження інвестиційної привабливості, серед них такі:

1. Методи, що ґрунтуються на оцінці ефективності господарської, інвестиційної і фінансової діяльності (розрахунок фінансових показників та фінансової активності підприємства);
2. Методи, що передбачають розрахунок інтегрального показника, що характеризує діяльність підприємства.

3. Методи та моделі оцінки ймовірності банкрутства підприємства (моделі Альтмана, Таффлера, Ліса, Спрінгейта, Бівера, Терещенка і тд.).

В випускній роботі , було застосовано методи , що передбачають оцінку інвестиційної привабливості за допомогою розрахунку фінансових показників таких як : майновий стан , ліквідність, ділова активність , фінансова стійкість та рентабельність. Також методи які показують ступінь фінансової надійності підприємства та оцінюють ймовірність банкрутства (коефіцієнт Бівера, метод за Терещенком (2003р.)).

Була наведена загальна інформація про досліджуване підприємство . Ми вияснили , що ТОВ «Вілла Мілк» - це сучасний фермерський комплекс європейського зразка з автоматизованим процесом доїння та високотехнологічний молокопереробний завод, який працює на новітньому обладнанні ізраїльської фірми «Tessa», дозволяють досягати показників найвищої якості продукції. Особливість підприємства в тому, що воно має завершений цикл виробництва – від вирощування кормів, утримання поголів'я молочного стада до переробки молочної сировини та виробництва кінцевого продукту споживання.

Був розглянутий асортимент та визначена організаційна структура підприємства, яка є лінійно- функціональною .Також охарактеризовано структурні підрозділи суб'єкта господарювання та те яку роботу виконує кожен підрозділ . За допомогою SWOT-аналізу досліджено зовнішнє та внутрішнє становище на підприємстві.

Оцінка основних техніко-економічних показників показала нам , що підприємство намагається знаходити нові канали збуту та розвиватися, знаходити своїх споживачів , розвивати маркетинг , про це свідчить покращення показників які відбулися в 2020 році. . З кожним роком показники в загальному покращуються , але на достатній рівень не виходять . Проаналізувавши основні фінансові показники робимо висновок, що за роки функціонування підприємство «Вілла Мілк» здебільшого має негативні показники . Станом на 2020 рік підприємство є збитковим .Такий негативний

результат пов'язаний зі сплатою заборгованості за минулий рік , тобто з непокритим збитком .Також підвищились такі показники ,як собівартість та витрати . Це означає , що підприємство не доцільно розподіляє грошові кошти.

За коефіцієнтом Бівера підприємство ТОВ «Вілла Мілк» має ризик до абсолютного банкрутства в найближчі 6 років . Позитивним явищем є покращення показника у 2020 році , він став наближатися до еталонного.

Модель Терещенка показує нам що протягом 2019-2020 рр. підприємство має незадовільний стан , тобто перебуває у фінансовій кризі , і є під загрозою банкрутства.

Підсумовуючи все вище сказане , можна сказати що підприємство зважаючи на фінансові показники та дослідження можливості банкрутства не достатньо інвестиційно привабливе , та потребує підвищення всіх показників.

Далі в випускній роботі було сформовано резерви та напрямки підвищення інвестиційної привабливості досліджуваного суб'єкта господарювання та запропоновано захід ,який позитивно вплине на підприємство та його фінансові показники .

Було запропоновано виготовлення бринзи шляхом модернізації стадії створення згустку за рахунок заміни класичної сироварної ванни на сировиготовлювач, внесення змін у технологічну схему у зв'язку з заміною та модернізацією обладнання, виконання оптимального підбору основного та допоміжного обладнання. Захід полягає в установці системи мікропроцесорного управління , що забезпечить роботу сировиготовлювача в автоматичному та напівавтоматичному режимах. В даному випадку це дозволить автоматизувати процес подачі сироватки до ванн де дозріває сирне зерно.

Насамперед , даний захід допоможе збільшити обсяги виробництва даної продукції , та покращити фінансові показники . І як видно , з розрахунків дасть змогу отримати підприємству додатковий прибуток в розмірі 252,172

тис.грн., що свідчить про ефективність даної пропозиції і можливості щодо її запровадження на підприємстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бездітко Ю. М. Економічна сутність інвестицій, особливості їх визначення окремими суб'єктами економічних відносин. [Електронний ресурс] / Ю. М. Бездітко. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Chem_Biol/Tavnyv/2009_64/64_59.pdf.
2. Боди Зви. Принципы инвестиций. Пер. з англ. 4-е изд. / Зви Боди, Алекс Кейн, Алан Дж. Маркус. – М.: Вильямс, 2008. – 984 с.
3. Федоренко В. Г. Менеджмент: підручник / Федоренко В. Г. – 2-ге вид., переробл. и доповн. – К.: Алерта, 2014. – 344 с.
4. Румянцева Е. Е. Новая экономическая энциклопедия / Е. Е. Румянцева. – 3-е изд. – М.: ИНФРА-М, 2008. – 826 с.
5. Большой экономический словарь / [А. Н. Азрилиян, О. М. Азрилиян, Е. В. Калашникова, О. В. Квардакова]. – 7-е изд., доп. – М.: Институт новой экономики, 2008. – 1472 с.
6. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.1 / [сост. Гаврилишин Б. Д., Устенко О. А.; ред. Мочерний С. В.]. – К.: Видавничий центр «Академія», 2000 – 864 с.
7. Гуткевич С.О. Інвестування: теорія і практика: Навч.посіб. – К.:Видавництво Європейського університету, 2006. – 234 с.
8. Макконнелл К. Р. Экономикс: принципы, проблемы и политика. Пер. с 14-го англ. изд. / К. Р. Макконнелл, С. Л. Брю. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 972 с.
9. Закон України «Про інвестиційну діяльність» №1560-ХІІ від 18.09.1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>. 8. Шарп У. Инвестиции. Пер. с англ. Буренина А. Н., Васина А. А. / У. Шарп, Г. Александер, Дж. Бэйли. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 1028 с

10. Классификация инвестиций или как обеспечить финансовую независимость. [Электронный ресурс]: – Режим доступа: <http://pasprofit.ru/ponjatie-sushhnost-vidy-formy-klassifikacija-investicij.htm>
11. Бланк И. А. Управление прибылью / И. А. Бланк. – К.: Ника-Центр, 2007. – 768 с.
12. Левчинський Д. Л. Суть та економічна природа інвестицій і інвестиційного процесу [Електронний ресурс] / Д. Л. Левчинський // Механізм регулювання економіки. – 2011. – №2. – С. 131-139. – Режим доступу до журн. : http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Mre/2011_2/4_4.pdf.
13. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент / И.А. Бланк. – К. : Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. – 448 с.
14. Гуляева Н. Сутнісні ознаки інвестиційної привабливості підприємства: факторна природа формування / Н. Гуляева // Вісник Запорізького національного університету. – 2012. – № 1. – С. 22-28.
15. Носова О. В. Інвестиційна привабливість підприємства / О.В. Носова // Стратегічні пріоритети. – 2007. – № 1 (2). – С. 120- 126.
16. Гунько В. Фактори та показники формування інвестиційної привабливості підприємства / В. Гунько // Фінансовий простір. – 2013. – № 1. – С. 85-88.
17. Агеенко А.А. Методологические подходы к оценке инвестиционной привлекательности отраслей экономики региона и отдельных хозяйствующих субъектов / А.А. Агеенко // Вопросы статистики. – 2003. – № 6. – С. 48.
18. Боярко І. М. Оцінка інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання / І. М. Боярко // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 7. – С. 90–99.

19. Пирог О.В. Науково-методичні засади оцінки і регулювання інвестиційної діяльності в промисловому секторі регіону. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидату економічних наук. – Дніпропетровськ, 2005. – 21 с.
20. Бутко М. Сучасна проблематика оцінки інвестиційної привабливості регіону / М. Бутко, С. Зеленський, О. Акименко // Економіка України. – 2005. – №11. – С. 30–37.
21. Коюда О. П. Інвестиційна привабливість підприємства в умовах трансформації економіки. Автореферат дисертації. – Харків, 2003. – 20 с.
22. Стахурська С.А., О.В. Романюк . Методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості підприємства : монографія ; Національний Університет Харчових Технологій (НУХТ) - , 2012.
23. Електронне фахове видання «Ефективна економіка». URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2132>
24. Наказ № 22 від 23.02.1998 Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій «Про затвердження Методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій» // Офіційний вісник України. – 1998. – № 13. – С. 211, код акту 5120/1998
25. Зятковський І.В. Фінанси підприємств: [посібник] / І.В. Зятковський; 2-ге вид. – К.: Кондор, 2003. – 358 с.
26. Алексеєнко Л.М. Фінансові аспекти оцінки інвестиційної привабливості підприємства / Л.М. Алексеєнко // Економічний форум. – 2009. – № 3. – С. 94–102.
27. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: [навч. посіб.] / Т.В. Майорова. – Київ.: ЦУЛ, 2003. – 376 с.
28. Ларікова Т. В. Особливості розрахунку інтегральної оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання / Т. В. Ларікова // Науковий вісник

Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – 2014. – Випуск 6. Частина 1. – С. 228–233.

29. Лепетюха Н. В. Інтегральна оцінка ефективності функціонування підприємства / Н. В. Лепетюха, І. О. Рудська // Економіка та управління підприємствами. – 2016. – Випуск 14. – С. 424–429.

30. Аранчій Д.С. Інвестиційна привабливість підприємств: сутність, фактори впливу та оцінка існуючих методик аналізу / Д.С. Аранчій, С.А. Гончаренко // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. – 2011. – Вип. 3. – Т. 2. – С. 59–64.

31. Власова І. В. Оцінка інвестиційної привабливості об'єктів інвестування / І. В. Власова // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. пр. / Н.-д. екон. ін-т ; редкол.: І. Г. Манцуров (голов. ред.) [та ін.]. – Київ : НДЕІ, 2014. – Вип. 4. – С. 51–55.

32. Офіційний сайт компанії «Villa Milk» [Електронний ресурс]. -- Режим доступу: <https://villamilk.com/villa-milk/>

33. Звіт сталого розвитку компанії за 2019р. «Villa Milk» [Електронний ресурс]. -- Режим доступу: <https://villamilk.com/villa-milk/2019>

34. Звіт сталого розвитку компанії за 2020р. «Villa Milk» [Електронний ресурс]. -- Режим доступу: <https://villamilk.com/villa-milk/2020>

35. Власенко В.В., Машкін М.І. Бігун П.П. Технологія виробництва і переробки молока та молочних продуктів. – Вінниця „ППАНІС”, 2000 – 306с.

36. Георгіаді Н. Г. Фактори, які впливають на формування і використання організаційних структур управління підприємствами / Н. Г. Георгіаді, С. В. Князь, Р. Б. Вільгуцька // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку [Текст] : вісн. Національного університету “Львівська політехніка”. — 2013. — № 767. — С. 19.

37. Менеджмент для бакалаврів: підручник: у 2 т. Т.1/О.Ф.Балацький, О.М. Теліженко, Є.В.Лапін, А.Ю.Жулавський.-Суми : Унів.кн., 2009.-604с.

38. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація) : навч. посіб. / В. М. Геєць, А. А. Мазаракі, П. А. Корольчук та ін. – Київ : КНТЕУ, 2010. – 279 с.
39. Головний сайт для агробізнесу Latifundist Media: ТОП-10 виробителів молочної і молокосодержащої продукції 2017. URL: <https://latifundist.com/rating/top-10-proizvoditelej-molochnoj-i-moloko-soderzhashchejproduktsii-2017>
40. Офіційний сайт ПАТ «Вінницький молочний завод» «Рошен». URL: <https://www.roshen.com/by/ru/o-roshen/fabryky-y-zavody/vynnyckyj-molochnyj-zavod>.
41. Офіційний сайт ПрАТ «Літинський молокозавод». URL: http://bilozgar.com.ua/ua/o_nas/.
42. Офіційний сайт ТОВ «Лютсдорф». URL: <http://www.loostdorf.com>.
43. Офіційний сайт ТОВ «Terra Food». URL: <http://terrafood.ua/ru/>
44. Адамова І. З. Аналіз фінансового стану підприємства: проблемні аспекти та шляхи їх розв'язання / І. З. Адамова, А. Л. Романчук // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. – 2011. – Вип. 2(1). – С. 388–395.
45. Коновалова О., Андрущакевич Т. SWOT-аналіз як основний інструмент стратегічного управління, його переваги і недоліки / О. Коновалова, Т. Андрущакевич [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rusnauka.com/>
46. Шляхта О. М. SWOT-аналіз як інструмент стратегічного менеджменту підприємства [Електронний ресурс] / О. М. Шляхта // Економічний простір / Придніпровська державна академія будівництва та архітектури. – 2012. – Вип. 68. – С. 301-309. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2012_68_35
47. Рудьєв В.А. Менеджмент : навч. посібник / В.А. Рудьєв, С.О. Гуткевич. – К. : Центр навчальної літератури, 2011. – 312 с

48. Ієрархічна структура робіт проекту. – Режим доступу : http://stud.com.ua/21060/menedzhment/iyerarhichna_struktura_robit_proektu.
49. Хобта В.М. Формування та підвищення інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання / В.М. Хобта, А.В. Мешков // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: Економічна / за заг. ред. д-ра екон. наук В.В. Дем'янюка. – Донецьк : ДВНЗ «ДонНТУ». – Вип. 37-3. – 2009. – С. 118-125.
50. Деренська Я. М. Управління проектами у схемах: навч. посібн. / Я. М. Деренська – Х. : НФаУ, 2007. – 229 с.
51. Батенко Л.П., Загородніх О.А., Ліщинська В.В. Управління проектами: Навч.посіб.- К.: КНЕУ ,2003. – 231 с.
- 52.Цісарик О.Й. Традиції та інновації у технології бринзи . Журнал «Мир продуктів.Молочная индустрия». 2014.№4.С.26-29.
53. Галух Б.І. Накопичення продуктів протеолізу в процесі дозрівання бринзи з молока різних видів тварин // Науковий вісник ЛНУВМ та БТ імені С. З. Гжицького, 2010, Т. 12, № 2(4), с. 19-25.
54. Гудков А.В. Сыроделие: технологические, биологические и физикохимические аспекты / Под ред. С.А.Гудкова – М.: ДеЛи принт, 2003. – 800 с.
55. Ткаль Т. К. Технохимический контроль на предприятиях молочной промышленности / Т. К. Ткаль. – М. : Агропромиздат, 1990. – 192 с

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Додаток 2
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку
25 "Спрощена фінансова звітність" (пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність мікропідприємства

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	Коди
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВІЛЛА МІЛК"	за ЄДРПОУ	2021 01 01
Територія ВІННИЦЬКА	за КОАТУУ	42080722
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	0525083201
Вид економічної діяльності Перероблення молока, виробництво масла та сиру	за КВЕД	240
Середня кількість працівників, осіб 16		10.51
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком		
Адреса, телефон: вулиця КОМАРОВА, буд. 96/6, с. КАТАШИН, ЧЕЧЕЛЬНИЦЬКИЙ РАЙОН, ВІННИЦЬКА обл., 24812		28006

1. Баланс на 31 грудня 2020 р. Форма № 1-мс Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Основні засоби:	1010	1 144,1	1 369,4
первісна вартість	1011	1 303,8	1 747,4
знос	1012	(159,7)	(378,0)
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1 144,1	1 369,4
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	848,3	927,6
Поточна дебіторська заборгованість	1155	508,8	397,6
Гроші та їх еквіваленти	1165	193,5	245,3
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	1 548,4	1 565,5
Баланс	1300	2 692,5	2 934,9

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Капітал	1400	1 000,0	1 000,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(577,4)	(759,9)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	422,6	240,1
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
1595	1595	13,8	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
товари, роботи, послуги	1615	999,4	1 878,5
розрахунками з бюджетом	1620	9,2	78,9
розрахунками зі страхування	1625	8,7	4,9
розрахунками з оплати праці	1630	32,8	29,4
Інші поточні зобов'язання	1690	1 206,0	703,1
Усього за розділом III	1695	2 256,1	2 694,8
Баланс	1900	2 692,5	2 934,9

